

BIULETYN

STOWARZYSZENIA KARTOGRAFÓW
POLSKICH

NR 19-20

PAŹDZIERNIK 2007 – KWIECIEŃ 2008

WROCLAW

SPIS TREŚCI

<i>Koleżanki i Koledzy Kartografowie</i>	3
<i>Jacek Raźniewski</i> – Opinia prawna w sprawie majątkowych oraz osobistych praw autorskich	4
<i>Roman Janusiewicz</i> – Uwagi Stowarzyszenia Kartografów Polskich dotyczące projektu <i>Rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych i administracji w sprawie wysokości opłat za czynności geodezyjne i kartograficzne oraz udzielanie informacji, a także za wykony- wanie wyrysów i wypisów z operatu ewidencyjnego</i>	11
SPRAWOZDANIA	
Protokół z IV Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia Kartografów Polskich	13
Protokoły ukonstytuowania się Zarządu Głównego, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego SKP ...	16
<i>Joanna Bac-Bronowicz</i> – Sprawozdanie z działalności SKP w roku 2007	17
Sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia Kartografów Polskich za okres 01. 01. 2007 r. -31. 12. 2007 r.	18
<i>Jan Krupski</i> – Informacja o zebraniach Zarządu Głównego SKP w okresie od czerwca 2007 r. do kwietnia 2008 r.	19
<i>Joanna Bac-Bronowicz, Krystian Pyka</i> – IV Ogólnopolskie Sympozjum Geoinformacyjne „Geoinformacja – badania, zastosowania i kształcenie”	21
SPRAWY CZŁONKOWSKIE	
Lista członków SKP. Stan na 10 kwietnia 2008 r.	23
KRONIKA	27
MISCELLANEA	37

Biuletyn Stowarzyszenia Kartografów Polskich, ISSN 1509-8001

Wydawca: Stowarzyszenie Kartografów Polskich, al. Kochanowskiego 36, 51-601 Wrocław
tel. (071) 372-85-15, fax. (071) 345-91-05 e-mail: SKP@kgf.ar.wroc.pl .gislab.ar.wroc.pl/skp

Redaktor: Jan Krupski
Współpraca redakcyjna: Joanna Bac-Bronowicz, Jerzy Ostrowski, Roman Janusiewicz
Projekt emblematu SKP: Stanisław Rogowski

Druk: Wydawnictwo Kartograficzne Eko-Graf, Sp. z o.o. Wrocław (druk sponsorowany)

© Copyright by Stowarzyszenie Kartografów Polskich, Wrocław 2008

Koleżanki i Koledzy Kartografowie

Pisząc ten tekst popatrzyliśmy na sprawozdanie z 2007 r. z naszej działalności, żeby sobie przypomnieć co udało się zrobić, a co trzeba odłożyć na ten rok, a może i następny. Po wyborach podczas IV Walnego Zebrania członków SKP w dniu 15 maja 2007 r. podczas Szkoły Kartograficznej we Wrocławiu skład zarządu nieco się zmienił, ale jakoś nie udało się włączyć do pracy nikogo spoza kręgu założycieli SKP. Prof. A. Makowski rozpoczął prace wstępne nad *Słownikiem terminów kartograficznych*, ale znikąd finansowej pomocy nie otrzymał. Najznamienitsi kartografowie piszą definicje haseł do tego słownika w czynie społecznym. Nie odmawiają oczywiście dalszej pomocy, ale to nie jest dobry sposób na realizację tak ważnej sprawy dla polskiej kartografii. SKP wystąpiło do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o dofinansowanie, po wcześniejszych negocjacjach, które były obiecujące, ale przysłano oficjalną odmowę, sugerując wystąpienie o grant badawczy. Próby podjęcia współpracy z GGK w tym zakresie też niestety nie wyszły poza ramy niezobowiązujących rozmów.

Udało się natomiast kontynuować w ramach Komitetu Porozumiewawczego Polskich Organizacji Geoinformatycznych współorganizowanie kolejnego IV Ogólnopolskiego Sympozjum Geoinformacji w Dobczycach (głównymi organizatorami były Polskie Towarzystwo Fotogrametrii i Teledetekcji i Komisja Geoinformatyki Polskiej Akademii Umiejętności) i podpisać porozumienie o udostępnianiu i wymianie publikacji z Polskim Towarzystwem Fotogrametrii i Teledetekcji, Klubem Teledetekcji Środowiska, Polskim Towarzystwem Informacji Przestrzennej i Komisją Geoinformatyki Polskiej Akademii Umiejętności.

Do niewątpliwych sukcesów możemy zaliczyć organizację konkursów MAPA ROKU. Próbowujemy też zorganizować konkurs „Dobra mapa turystyczna”, „Dobry atlas turystyczny” „Dobry przewodnik turystyczny” – imprezy towarzyszącej GIEŁDZIE TURYSTYCZNEJ we Wrocławiu. Przygotowujemy się też do organizacji sesji „Współczesna regionalna kartografia urzędowa” w czasie XXXIII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Słupsku i Ustce w 2008 r. oraz współpracy przy jej organizacji.

Jednym z podstawowych zadań SKP jest opiniowanie aktów prawnych i innych dokumentów dotyczących kartografii. W roku poprzednim opiniowaliśmy pozytywnie projekt nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 2000 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. Nr 70, poz. 821). Natomiast projekt *Rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych i administracji w sprawie wysokości opłat za czynności geodezyjne i kartograficzne oraz udzielanie informacji, a także za wykonywanie wyrysów i wypisów z operatu ewidencyjnego* został poddany ostrej krytyce, które to stanowisko także wyrażają inne organizacje związane z naszym zawodem.

Nie mamy o czym pisać (chwilowo) na temat współpracy ze służbą państwową, która ma w obowiązkach dostarczanie obywatelowi aktualnej informacji geograficznej, bo nic się w kartografii urzędowej w 2007 r. pozytywnego nie działo. Wstrzymano wydawanie map topograficznych 1:10 T i map SOZO i HYDRO, wypowiadając dotychczasowe porozumienia o współpracy z marszałkami województw. Wstrzymano udostępnianie VMapL2 w ośrodkach dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej, nie zaktualizowano na podstawie ortofotomapy VMapL2, nie wykonano nowych ortofotomap, w GEOPORTALU nie zaprezentowano map cyfrowych, oprócz szczytkowych produktów z przeszłości.

Mamy oczywiście nieustającą nadzieję, że prowadzone w Departamencie Geodezji, Kartografii i Systemów Informacji Geograficznej prace prowadzone przez naszego wieloletniego przyjaciela, Dyrektora Jerzego Zielińskiego, zaowocują w tym roku ożywieniem kartografii urzędowej. Czekamy z niecierpliwością na plany związane z kartografią topograficzną Pani Jolanty Orlińskiej, nowej Prezes GUGiK.

Pocieszające aktualne wiadomości to nadanie 20 uprawnień zawodowych z zakresu 6. Jak to dobrze, że komuś jeszcze się marzy praca w kartografii. I jeszcze z rzeczy ważnych i udanych dla naszego Środowiska to seminarium w UW w Katedrze Kartografii dotyczące wielu ważnych problemów w kartografii.

Joanna Bac-Bronowicz

OPINIA PRAWNA W SPRAWIE MAJĄTKOWYCH ORAZ OSOBISTYCH PRAW AUTORSKICH

Podstawa prawna wydanej opinii:

1. Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jednolity: Dz. U. 2006 r. Nr 90 poz. 631 ze zm.)

W świetle przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych [ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. (tekst jednolity: Dz. U. 2006 r. Nr 90 poz. 631); dalej jako – „pr. aut.”] twórcy przysługują dwa odrębne prawa: **o charakterze majątkowym i osobistym. Autorskie prawa majątkowe** mają zagwarantować twórcom możliwość ekonomicznej eksploatacji utworu, natomiast autorskie prawa osobiste chronią pewien „intelektualny” związek twórcy z dziełem.

Zgodnie z przepisem art. 16 pr. aut. „*autorskie prawa osobiste chronią nieograniczoną w czasie i nie podlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem*”. Ustawodawca wskazał przy tym – w sposób przykładowy – na pewne formy tej więzi, które objęte zostały treścią prawa autorskiego. Chodzi tutaj w szczególności o prawo do:

- 1) autorstwa utworu,
- 2) oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo,
- 3) nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelności wykorzystania,
- 4) decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności,
- 5) nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.

W przypadku programów komputerowych zakres autorskich praw osobistych ma węższy zakres. Autorom programów komputerowych przysługują jedynie prawa:

- 1) autorstwa utworu,
- 2) oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo.

Powołaną wyżej regulację należy uznać za stosunkowo szeroką. Ocena ta odnosi się przy tym zarówno do zakresu praw osobistych przysługujących autorowi, jak i okresu ich ochrony. Jakkolwiek wydaje się, że wskazane w art. 16 pr. aut. uprawnienia praktycznie wyczerpują treść autorskich praw osobistych, to jednak – z teoretycznego punktu widzenia – nie ma przeszkód, aby próbować tworzyć jeszcze inne szczegółowe postacie „więzi emocjonalnej” między twórcą a jego dziełem, które mogłyby również zasługiwać na ochronę.

Autorskie prawa osobiste są prawami „ojcostwa utworu” i obejmują przede wszystkim prawo autora do wiązania z dziełem jego nazwiska. Prawo to nigdy nie wygasa i jest, z natury rzeczy, niezbywalne; nie można się go zrzec ani przenieść na inną osobę. W ramach ochrony dóbr osobistych autor ma prawo do przedstawiania utworu pod pseudonimem lub anonimowo. Do osobistych praw autorskich należy także prawo do zachowania niezmienionej treści i formy utworu, zakazujące wprowadzania zmian, zniekształceń, przeinaczeń. Warto jednak nadmienić, że prawnie dopuszczalne jest zobowiązanie się twórcy w umowie do niewykonywania autorskiego prawa osobistego (tu: prawa do oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem).

Twórca, którego autorskie prawa osobiste zostały zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania. W razie dokonanego naruszenia może także żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności, aby złożyła publiczne oświadczenie o odpowiedniej treści i formie. Jeżeli naruszenie było zawinione, sąd może przyznać twórcom odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę albo – na żądanie twórcy – zobowiązać sprawcę, aby uiścił odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez twórcę cel społeczny.

Treść **autorskich praw majątkowych** określa art. 17 pr. aut., który stanowi, iż twórcy (o ile ustawa nie przewiduje inaczej) przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu. Istotnym elementem

w konstrukcji omawianej tu sfery uprawnień autorskich jest pojęcie „pola eksploatacji”, przez które rozumie się pewną wyodrębnioną (pod względem technicznym lub ekonomicznym) formę wykorzystywania dzieła. Dość powszechnie przyjmuje się, iż z nowym (odrębnym) polem eksploatacji mamy do czynienia gdy: do rozpowszechniania lub zwielokrotniania utworu stosuje się inne (nowe) sposoby techniczne, pojawia się możliwość zaspokojenia potrzeb różnego kręgu odbiorców, określone rozpowszechnianie utworu ma odrębne znaczenie ekonomiczne, nowy zasięg terytorialny, rozpowszechniania dokonuje inny podmiot, niż ten, który rozpoczął rozpowszechnianie. Podkreśla się przy tym, że pojęcie „pól eksploatacji” podlega wraz z postępem technicznym rozwojowi i modyfikacji.

Autorskie prawa majątkowe (ang. copyright) to monopol praw majątkowych na rzecz autora utworu (albo w określonych przypadkach wydawcy lub producenta). Zasadą w prawie autorskim jest, iż z utworu może korzystać lub nim rozporządzać tylko osoba uprawniona. Najczęściej będzie to sam twórca lub osoba, która nabyła określone prawa majątkowe, lub na rzecz której ustanowiona została licencja.

Polski ustawodawca wymienia w art. 50 pr. aut. (w sposób przykładowy) najistotniejsze pola eksploatacji. Są nimi w szczególności:

- 1) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania utworu – wytwarzanie określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową,
- 2) w zakresie obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwór utrwalono – wprowadzanie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału albo egzemplarzy,
- 3) w zakresie rozpowszechniania utworu w sposób inny niż określony w pkt 2 – publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie, odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, a także publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 prawa autorskiego dopuszczalne jest nieodpłatne korzystanie bez zezwolenia twórcy z już rozpowszechnionego utworu w zakresie własnego użytku osobistego, z wyjątkiem wykorzystania cudzego utworu architektonicznego i architektoniczno-urbanistycznego do stworzenia własnego utworu oraz korzystania z elektronicznych baz danych spełniających cechy utworu, chyba że dotyczy to własnego użytku naukowego niezwiązanego z celem zarobkowym.

Zgodnie z tym artykułem nie będzie raczej karalne pobieranie z Internetu poprzez np. sieci P2P plików mp3 i filmów czy kserowanie książek. Odpowiedzialność cywilna i karna może zaistnieć wówczas, gdy osoba będzie udostępniała albo nawet sprzedawała (przykładowo w sieci bezpośredniej wymiany plików) różnego rodzaju utwory (np. filmy, mp3 czy zdjęcia) podmiotom innym niż określone w ustępie 1 art. 23.

Artykuł 23 nie ma natomiast zastosowania wobec programów komputerowych, co oznacza że korzystanie z programów chronionych prawem autorskim bez posiadania na nie licencji nawet tylko do użytku osobistego jest karalne. Oprócz odpowiedzialności karnej osobie, która narusza prawa autorskie, grozi odpowiedzialność cywilna.

Ograniczenia co do dozwolonego użytku osobistego ustanawia art. 35 prawa autorskiego, który mówi, iż dozwolony użytek nie może naruszać normalnego korzystania z utworu lub godzić w słuszne interesy twórcy. Przykładowo naruszeniem zasad korzystania z utworu do użytku osobistego będzie wykonanie bardzo dużej ilości kopii jakiegoś utworu w celu np. jego rozpowszechniania.

Celem wyjaśnienia niektórych ze wskazanych wyżej pojęć, w art. 6 pr. aut. wprowadzono ich ustawowe definicje. Za najszerzą formę eksploatacji utworu ustawodawca uznaje jego rozpowszechnianie, z którym mamy do czynienia wówczas, gdy utwór – za zezwoleniem twórcy – zostaje w jakikolwiek sposób udostępniony publicznie (art. 6 pkt. 3). Wskazany wyżej sposób korzystania z chronionego dobra można uznać za pewną zbiorczą kategorię eksploatacyjną, gdyż obejmuje ona szereg szczegółowych pól eksploatacji, spośród których na uwagę – z punktu widzenia prawa mediów – zasługują przede wszystkim nadawanie, reemitowanie, odtworzenie oraz udostępnianie utworów w sieciach komputerowych.

W świetle art. 6 pkt. 4 pr. aut. „*nadawaniem utworu jest jego rozpowszechnianie drogą emisji radiowej lub telewizyjnej, prowadzonej w sposób bezprzewodowy (naziemny lub satelitarny) lub w sposób przewodowy*”. Termin ten odnosi się więc do eksploatacji chronionych dóbr przez wszystkich nadawców radiowych i telewizyjnych, niezależnie od technologii, za pośrednictwem której ich program jest rozpowszechniany. Może chodzić tu przy tym zarówno o przekaz bezprzewodowy (naziemny lub satelitarny), jak i przekaz kablowy. Z pojęciem tym funkcjonalnie koresponduje tzw. reemisja, za którą uznaje się rozpowszechnianie utworu przez inny podmiot niż pierwotnie nadający, drogą przejmowania w całości i bez zmian programu organizacji radiowej lub telewizyjnej oraz równoczesne i integralne przekazywanie tego programu do powszechnego odbioru (art. 6 pkt. 5 pr. aut.). Z powołanej definicji wynika, iż nie zawęży ona

reemisji wyłącznie do rozpowszechniania przewodowego, dlatego też ten sposób korzystania z chronionego dobra odnosi się zarówno do operatora sieci kablowej, jak i np. do tzw. operatora multipleksu (podmiotu zarządzającego platformą cyfrową).

Z „odtworzeniem” utworu mamy natomiast do czynienia wówczas, gdy jest on udostępniany bądź za pomocą nośników dźwięku, obrazu lub dźwięku i obrazu, na których utwór został zapisany, bądź za pomocą urządzeń służących do odbioru programu radiowego lub telewizyjnego, w którym utwór jest nadawany (art. 6 pkt. 9 pr. aut.). Z treści powołanej definicji wynika, że ustawodawca objął nią nawet takie formy eksploatacji, które nie odnoszą się do wykorzystywania nośnika materialnego (np. płyty CD, kasyety magnetofonowej lub kasyety video), lecz również te nie wiążące się z jakimkolwiek wcześniej utrwalonym egzemplarzem (np. radiowa lub telewizyjna transmisja „na żywo” koncertu). Wydaje się, że wskazana wyżej bardzo szeroka definicja „odtworzenia” jest konsekwencją zobowiązań wynikających z konwencji międzynarodowych, których Polski jest stroną.

W celu jednoznacznego objęcia treścią prawa autorskiego wykorzystywania utworów w ogólnodostępnych sieciach komputerowych (przede wszystkim w Internecie) ustawodawca wprowadził w art. 50 pkt. 3 pr. aut. odrębne pole eksploatacji w postaci „*publicznego udostępniania utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym*”.

Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór). W szczególności przedmiotem prawa autorskiego są utwory:

- 1) wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi (literackie, publicystyczne, naukowe, kartograficzne oraz programy komputerowe),
- 2) plastyczne,
- 3) fotograficzne,
- 4) lutnicze,
- 5) wzornictwa przemysłowego,
- 6) architektoniczne, architektoniczno-urbanistyczne i urbanistyczne,
- 7) muzyczne i słowno-muzyczne,
- 8) sceniczne, sceniczno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne,
- 9) audiowizualne (w tym wizualne i audialne).

Utwór jest przedmiotem prawa autorskiego od chwili ustalenia, chociażby miał postać nieukończoną. Ochrona przysługuje twórcy niezależnie od spełnienia jakichkolwiek formalności. Natomiast nie korzystają z ochrony prawem autorskim:

- 1) idee i pomysły, chyba że są wyrażone oryginalną formą,
- 2) urzędowe dokumenty, materiały, znaki i symbole,
- 3) akty normatywne lub ich urzędowe projekty,
- 4) opublikowane opisy patentowe lub ochronne,
- 5) proste informacje prasowe,
- 6) pomysły i tematy badawcze oraz teorie i fakty naukowe,
- 7) znane powszechnie od dawna formy plastyczne, przestrzenne lub muzyczne,
- 8) elementy utworów pozbawione charakteru twórczego, np.: typowe tabele, rysunki, zestawienia pozbawione oryginalnej koncepcji, np. alfabetyczne.
- 9) utwory wystawione na stałe na ogólnie dostępnych drogach, ulicach, placach lub w ogrodach, jednakże nie do tego samego użytku,
- 10) utwory wystawione w publicznie dostępnych zbiorach, takich jak muzea, galerie, sale wystawowe, lecz tylko w katalogach i w wydawnictwach publikowanych w celu promocji tych utworów, a także w sprawozdaniach o aktualnych wydarzeniach w prasie i telewizji, jednakże w granicach uzasadnionych celem informacji,
- 11) znaki firmowe użyte w celach informacyjnych.

Zgodnie z art. 16 pr. aut. „Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, autorskie prawa osobiste chronią nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem, a w szczególności prawo do:

- 1) autorstwa utworu;
- 2) oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo;
- 3) nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania;

4) decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności;

5) nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.”

Art. 41. 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej:

1) autorskie prawa majątkowe mogą przejść na inne osoby w drodze dziedziczenia lub na podstawie umowy;

2) nabywca autorskich praw majątkowych może przenieść je na inne osoby, chyba że umowa stanowi inaczej.

2. Umowa o przeniesieniu autorskich praw majątkowych lub umowa o korzystaniu z utworu, zwana dalej „licencją”, obejmuje pola eksploatacji wyraźnie w niej wymienione.

3. Nieważna jest umowa w części dotyczącej wszystkich utworów lub wszystkich utworów określonego rodzaju tego samego twórcy mających powstać w przyszłości.

4. Umowa może dotyczyć tylko pól eksploatacji, które są znane w chwili jej zawarcia.

5. Twórca utworu wykorzystanego lub włączonego do utworu audiowizualnego oraz utworu wchodzącego w skład utworu zbiorowego, po powstaniu nowych sposobów eksploatacji utworów, nie może bez ważnego powodu odmówić udzielenia zezwolenia na korzystanie z tego utworu w ramach utworu audiowizualnego lub utworu zbiorowego na polach eksploatacji nieznanych w chwili zawarcia umowy.

Art. 43. 1. Jeżeli z umowy nie wynika, że przeniesienie autorskich praw majątkowych lub udzielenie licencji nastąpiło nieodpłatnie, twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.

2. Jeżeli w umowie nie określono wysokości wynagrodzenia autorskiego, wysokość wynagrodzenia określa się z uwzględnieniem zakresu udzielonego prawa oraz korzyści wynikających z korzystania z utworu.

Art. 45. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, twórcy przysługuje odrębne wynagrodzenie za korzystanie z utworu na każdym odrębnym polu eksploatacji.

Dla użytku osobistego wolno korzystać bez zgody twórcy utworu i nieodpłatnie z pojedynczych egzemplarzy utworu rozpowszechnionego, tzn. takiego, który za zezwoleniem twórcy został udostępniony publicznie (wyjątki: utwór architektoniczny i architektoniczno-urbanistyczny, programy komputerowe). Zakres podmiotowy prywatnego użytku obejmuje krąg osób pozostających w związku osobistym, w szczególności pokrewieństwa, powinowactwa lub stosunku towarzyskiego. Oznacza to na przykład, że można swoim krewnym i znajomym pożyczać, lub wykonywać kopie książek, filmów i albumów muzycznych. Nie jest to jednak dozwolone w przypadku programów komputerowych bądź gier. Niezgodna z prawem będzie również wymiana np. w ramach *"klubu miłośników muzyki"*, jeśli nie wszyscy członkowie się znają i utrzymują ze sobą stały kontakt. Możliwe jest jednak podarowanie bądź odsprzedaż również obcym osobom zakupionych wcześniej egzemplarzy utworów.

Można bez zgody autora przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów lub drobne utwory w całości, lecz trzeba podać autora i dzieło. Jest to tzw. **prawo cytatu**. W przypadku cytatu autor ma prawo do wynagrodzenia, od którego może odstąpić.

Jednak ustawodawca dopuścił możliwość bezpłatnego przytaczania urywków rozpowszechnionych utworów lub drobnych utworów w całości, w zakresie uzasadnionym:

- wyjaśnieniem lub analizą krytyczną (jeśli na przykładzie fragmentu jakiegoś utworu wyrażamy własną opinię),
- prawami gatunku (np.: tworząc karykaturę cudzego utworu wykorzystujemy jej elementy, jednak uzasadnione jest specyficzną formą karykatury),
- nauczaniem (np.: fragmenty występujące w podręcznikach albo czasopismach popularnonaukowych).

Można publikować w encyklopediach i atlasach utwory plastyczne i fotograficzne bez zgody twórcy, o ile nawiązanie porozumienia z twórcą celem uzyskania jego zezwolenia napotyka trudne do przezwyciężenia przeszkody. Nie zwalnia to jednak wydawcy atlasu lub encyklopedii od zapłacenia twórcy wynagrodzenia, twórca może jednak odstąpić od prawa do wynagrodzenia.

Ustawa o prawie autorskim reguluje również kwestię ochrony wizerunku. W myśl ustawy rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej. Zezwolenia nie wymaga rozpowszechnianie wizerunku osoby powszechnie znanej, jeżeli wizerunek wykonano w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych, w szczególności politycznych, społecznych, zawodowych oraz osoby stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza. Jeżeli osoba, do której korespondencja jest skierowana, nie wyraziła innej woli, rozpowszechnianie korespondencji, w okresie dwudziestu lat od jej śmierci, wymaga zezwolenia małżonka, a w jego braku kolejno zstępnych,

rodziców lub rodzeństwa. Twórca, a wydawca lub producent na żądanie twórcy mają obowiązek zachowania w tajemnicy źródeł informacji wykorzystanych w utworze oraz nie ujawniania związanych z tym dokumentów. Ujawnienie tajemnicy jest dozwolone za zgodą osoby, która powierzyła tajemnicę, lub na podstawie postanowienia właściwego sądu.

Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych „1. Jeżeli ustawa lub umowa o pracę nie stanowią inaczej, pracodawca, którego pracownik stworzył utwór w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy, nabywa z chwilą przyjęcia utworu autorskie prawa majątkowe w granicach wynikających z celu umowy o pracę i zgodnego zamiaru stron.

2. Jeżeli pracodawca, w okresie dwóch lat od daty przyjęcia utworu, nie przystąpi do rozpowszechniania utworu przeznaczonego w umowie o pracę do rozpowszechnienia, twórca może wyznaczyć pracodawcy na piśmie odpowiedni termin na rozpowszechnienie utworu z tym skutkiem, że po jego bezskutecznym upływie prawa uzyskane przez pracodawcę wraz z własnością przedmiotu, na którym utwór utrwalono, powracają do twórcy, chyba że umowa stanowi inaczej. Strony mogą określić inny termin na przystąpienie do rozpowszechniania utworu.

3. Jeżeli umowa o pracę nie stanowi inaczej, z chwilą przyjęcia utworu pracodawca nabywa własność przedmiotu, na którym utwór utrwalono.”

Natomiast art. 74 ww. ustawy przewiduje szczegółowe uregulowanie dotyczące programów komputerowych i stanowi, iż:

1. Programy komputerowe podlegają ochronie jak utwory literackie, o ile przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

2. Ochrona przyznana programowi komputerowemu obejmuje wszystkie formy jego wyrażenia. Idee i zasady będące podstawą jakiegokolwiek elementu programu komputerowego, w tym podstawą łączy, nie podlegają ochronie.

3. Prawa majątkowe do programu komputerowego stworzonego przez pracownika w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy przysługują pracodawcy, o ile umowa nie stanowi inaczej.

4. Autorskie prawa majątkowe do programu komputerowego, z zastrzeżeniem przepisów art. 75 ust. 2 i 3, obejmują prawo do:

1) trwałego lub czasowego zwielokrotnienia programu komputerowego w całości lub w części jakiegokolwiek środkami i w jakiegokolwiek formie; w zakresie, w którym dla wprowadzania, wyświetlania, stosowania, przekazywania i przechowywania programu komputerowego niezbędne jest jego zwielokrotnienie, czynności te wymagają zgody uprawnionego;

2) tłumaczenia, przystosowywania, zmiany układu lub jakichkolwiek innych zmian w programie komputerowym, z zachowaniem praw osoby, która tych zmian dokonała;

3) rozpowszechniania, w tym użyczenia lub najmu, programu komputerowego lub jego kopii.”

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy pr. aut. zasadą jest, iż prawa do utworu przysługują jego twórcy, o ile ustawa nie stanowi inaczej. Jednym z wyjątków od tej właśnie zasady jest przypadek stworzenia utworu przez pracownika w ramach wykonywania stosunku pracy.

Ustawa nie posługuje się terminem utworu pracowniczego. Mówi natomiast – w art. 12 ust. 1 – że pracodawca, którego pracownik stworzył utwór w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy, nabywa z chwilą przyjęcia tego utworu autorskie prawa majątkowe w granicach wynikających z celu umowy o pracę i zgodnego zamiaru stron. Chyba że ustawa lub umowa o pracę stanowi inaczej.

Należy zwrócić uwagę, że art. 12 pr. aut. dotyczy osób będących pracownikami i pracodawcami w rozumieniu Kodeksu pracy. W związku z tym przepis ten nie będzie miał zastosowania odnośnie do tych przedmiotów prawa autorskiego, które powstają w ramach umowy zlecenia czy o dzieło.

Warto podkreślić, że pracodawca i pracownik mogą wedle swojej woli zdecydować o sposobie i zakresie nabycia autorskich praw majątkowych do utworu pracowniczego. Mogą to zrobić w umowie o pracę lub zawrzeć w tej sprawie inną, odrębną umowę – określając w niej przykładowo: że prawa te będą przysługiwać tylko pracownikowi lub wspólnie pracodawcy i pracownikowi; terytorium, na którym utwór ma być rozpowszechniany; czas, w trakcie którego pracodawca może wykonywać swoje prawa.

Jeżeli pracodawca i pracownik nie uregulują odrębnie kwestii praw do utworu pracowniczego, wówczas automatycznie będą miały zastosowanie przepisy pr. aut. regulujące ten zakres.

Samo nawiązanie stosunku pracy nie jest wystarczającą podstawą do nabycia majątkowych praw autorskich do dzieła stworzonego przez pracownika. Zgodnie z art. 12 pr. aut. przedmiotem praw nabytych przez pracodawcę może być jedynie utwór stworzony w ramach wykonywania obowiązków ze stosunku

pracy. Stworzenie dzieła musi więc należeć do zakresu zadań pracownika, określonych w samej umowie o pracę albo wynikających z zakresu obowiązków przewidzianych dla danego stanowiska.

Obowiązek pracy twórczej rzadko jest określony bezpośrednio w umowie o pracę. Często wynika on ze wskazania w umowie takiego rodzaju pracy, zawodu, specjalności lub funkcji, z którym łączy się konieczność działalności twórczej (np. zatrudnienie informatyka).

Gdy z umowy o pracę nie wynika, że pracownik będzie świadczył pracę o charakterze twórczym, ale stworzył przy okazji lub przez przypadek utwór, to dzieło to nie może być traktowane jako utwór pracowniczy. Dany utwór nie będzie dziełem pracowniczym nawet wówczas, gdy pracownik przygotował utwór będąc w pracy lub wykorzystał urządzenia lub materiały należące do pracodawcy.

Zakres uzyskanych przez pracodawcę majątkowych praw autorskich ograniczony jest celem umowy o pracę. Określa się go głównie poprzez zbadanie rodzaju powierzonych pracownikowi pracy, zakresu jego obowiązków oraz rodzaju prowadzonej przez pracodawcę działalności. Na pracodawcę przejdą tylko te autorskie prawa majątkowe do utworu, które są związane z celem umowy. Jego ustalenie może często być trudne, w związku z tym dobrym rozwiązaniem jest precyzyjne określenie w umowie przysługujących w tym zakresie uprawnień.

Pracodawca nabywa prawa autorskie do utworu pracowniczego z chwilą jego przyjęcia. Pracownik musi więc najpierw dostarczyć utwór pracodawcy. Prawo autorskie nie przewiduje żadnej formy szczególnej dla złożenia przez pracodawcę oświadczenia woli o przyjęciu utworu. W związku z tym już nawet samo zaakceptowanie bez zastrzeżeń przedstawionego przez pracownika utworu uznaje się za jego przyjęcie.

Należy pamiętać, że zgodnie z art. 13 pr. aut. jeżeli pracodawca nie zawiadomił twórcy w terminie sześciu miesięcy od dostarczenia utworu o jego przyjęciu, nieprzyjęciu lub uzależnieniu przyjęcia od dokonania określonych zmian w wyznaczonym w tym celu terminie, to uważa się, że utwór został przyjęty bez zastrzeżeń. Pracodawca i pracownik mogą w umowie określić inny termin do zawiadomienia.

Pracodawca powinien wykorzystać utwór w okresie dwóch lat od daty jego przyjęcia. Jeżeli nie zrobi tego w tym czasie, prawo rozporządzenia utworem przechodzi na pracownika. W takim przypadku wypłacone wcześniej pracownikowi wynagrodzenie za utwór nie podlega zwrotowi.

Odrębna regulacja dotyczy programów komputerowych. Zgodnie z art. 74 ust. 3 pr. aut. prawa majątkowe do programu komputerowego stworzonego przez pracownika w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy przysługują pracodawcy, jeśli umowa nie stanowi inaczej.

Prawa do programu komputerowego przysługują więc pracodawcy z mocy ustawy. Nie jest konieczne dokonanie przyjęcia przez pracodawcę programu komputerowego w celu nabycia majątkowych praw autorskich do niego.

Art. 74 ust. 3 pr. aut. nie zawiera stwierdzenia, iż pracodawca nabywa prawa autorskie w granicach wyznaczonych celem umowy o pracę i zgodnym zamiarem stron. Wobec tego pracodawca nabywa całość majątkowych praw autorskich do programu komputerowego. Ważne jest tylko to, czy stworzenie danego programu należało do obowiązków pracownika. Podobnie jak art. 12 pr. aut. również art. 74 ust. 3 pr. aut. przewiduje, że strony mogą umówić się inaczej.

Należy także podkreślić, że pracodawca nabywa tylko majątkowe prawa autorskie (w stosunku do programu komputerowego jak i innych utworów). Osobiste prawa autorskie przysługują pracownikowi – nie może się on ich bowiem zrzec ani zbyć.

Mając na uwadze powyższe przepisy, uznać należy, iż w sytuacji, gdy utwory wykonywane są przez pracowników ale w ramach umowy o dzieło, to stworzone przez nich utwory nie stają się własnością pracodawcy.

Jeszcze raz z całą stanowczością podkreślić należy, iż samo nawiązanie stosunku pracy nie jest wystarczającą podstawą do nabycia majątkowych praw autorskich do dzieła stworzonego przez pracownika. Zgodnie z art. 12 pr. aut. przedmiotem praw nabytych przez pracodawcę może być jedynie utwór stworzony w ramach wykonywania obowiązków ze stosunku pracy. Stworzenie dzieła musi więc należeć do zakresu zadań pracownika, określonych w samej umowie o pracę albo wynikających z zakresu obowiązków przewidzianych dla danego stanowiska.

Obowiązek pracy twórczej rzadko jest określony bezpośrednio w umowie o pracę. Często wynika on ze wskazania w umowie takiego rodzaju pracy, zawodu, specjalności lub funkcji, z którym łączy się konieczność działalności twórczej (np. zatrudnienie informatyka).

Gdy z umowy o pracę nie wynika, że pracownik będzie świadczył pracę o charakterze twórczym, ale stworzył przy okazji lub przez przypadek utwór, to dzieło to nie może być traktowane jako utwór pracow-

niczy. Dany utwór nie będzie dziełem pracowniczym nawet wówczas, gdy pracownik przygotował utwór będąc w pracy lub wykorzystał urządzenia lub materiały należące do pracodawcy.

Pracodawca nabywa prawa do tych utworów, które powstały w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy, a nie wszystkich, które powstały np. przy użyciu sprzętu pracodawcy czy w godzinach pracy. Dlatego też fakt, iż autor opracował dzieło (pomimo, iż nie należało to do jego obowiązków) i dokonał tego w godzinach pracy nie ma istotnego znaczenia dla dochodzenia roszczenia odszkodowawczego związanego z wykorzystaniem takiego dzieła bez zgody autora-pracownika. Naruszenie obowiązków służbowych nie pozbawia pracownika uprawnień wynikających z przepisów prawa autorskiego (orzeczenie SN z dnia 23 lipca 1971, II CR 244/71).

Pojawianie się nowych pól eksploatacji (nowych technicznie lub ekonomicznie sposobów korzystania z utworu) jest następstwem postępu technicznego w zakresie tworzenia i komunikowania utworów. W ciągu ostatnich kilkunastu lat pojawiły się m. in. możliwości rozpowszechniania utworów za pośrednictwem sieci komputerowych, utrwalania na kasetach video, płytach DVD, nadawania programów w ramach platform cyfrowych itp. Ponieważ pojawienie się nowego sposobu eksploatacji oznacza możliwość czerpania dodatkowych korzyści z eksploatacji utworu, pr. aut. przyjmuje założenie, że korzyści te przysługiwać powinny twórcom. Dlatego też, zgodnie z art. 41 ust. 4 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, umowa może dotyczyć wyłącznie pól eksploatacji znanych w chwili jej zawarcia. Nieważne są więc te postanowienia umowne, które dotyczą pól eksploatacji nieznanych w chwili zawierania umowy, np. w których mowa jest o przeniesieniu „wszystkich mogących powstać w przyszłości pól eksploatacji”, „wszystkich form zwielokrotniania, jakie będą możliwe w przyszłości” czy „każdej formy nadawania, również w sposób nieznanany w chwili zawarcia umowy”.

Zrzeczenie się, w ramach umowy odpłatnej, uprawnień, których wartość jest niemożliwa do oszacowania nawet w przybliżeniu, należy uznać za sprzeczne z dobrymi obyczajami. Obyczaje te wymagają bowiem, aby autor, przenosząc autorskie prawa majątkowe, uzyskał w zamian stosowne świadczenie ze strony kontrahenta. Uzyskanie takiego świadczenia jest wysoce wątpliwe, gdy chodzi o nieznanne w chwili zawierania umowy pola eksploatacji dzieła, np. możliwość przeniesienia na nośniki jeszcze nie istniejące (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 8 listopada 2000, V KKN 693/00, LexPolonica nr 384669). Dlatego też nieważne są nie tylko te postanowienia umowne, które zmierzają wprost do przeniesienia autorskich praw majątkowych w zakresie nieistniejących pól eksploatacji, ale też i takie, które np. zobowiązują twórcę do ich przeniesienia na nabywcę bez odrębnej odpłatności na każde jego żądanie. Umowa może jednak stanowić, że twórca zobowiązany jest do przeniesienia praw w zakresie przyszłych pól eksploatacji za normalnym wynagrodzeniem autorskim. Dopuszczalne jest też zamieszczenie w umowie swoistego zastrzeżenia pierwokupu praw w zakresie pól nieistniejących w chwili zawarcia umowy.

W przypadku odpłatnego przeniesienia praw autorskich wynagrodzenie z tego tytułu powinno zostać wyodrębnione w umowie w postaci zapisu § 3 „Za wykonanie dzieła, Zamawiający wypłaci Wykonawcy wynagrodzenie w wysokości ... zł (słownie: ... złotych) w tym/ oraz wynagrodzenie za przeniesienie praw autorskich do ... (przedmiot umowy o dzieło) w wysokości ... zł (słownie: ... złotych).”

Od redakcji

Istotną kwestią dla twórców utworów w procesie ich tworzenia jest konieczność dokonywania m. in. bieżącej analizy stanu ochrony praw autorskich obowiązujących w Polsce i krajach europejskich. W praktyce twórcy w większości przypadków nie korzystają z fachowej pomocy prawnej, napotykając tym samym na wiele trudności w stosowaniu interpretacji odpowiednich przepisów prawa autorskiego i praw pokrewnych.

Opracowana opinia wybranych problemów w sprawie majątkowych oraz osobistych praw autorskich w zamyśle autora i Zarządu SKP powinna zachęcić oraz pomóc twórcom, w tym także kartografom, w korzystaniu z obowiązujących praw dla ochrony utworów.

**UWAGI STOWARZYSZENIA KARTOGRAFÓW POLSKICH
DOTYCZĄCE PROJEKTU ROZPORZĄDZENIA MINISTRA SPRAW
WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI W SPRAWIE WYSOKOŚCI
OPŁAT ZA CZYNNOŚCI GEODEZYJNE I KARTOGRAFICZNE ORAZ
UDZIELANIE INFORMACJI, A TAKŻE ZA WYKONYWANIE
WYRYSÓW I WYPISÓW Z OPERATU EWIDENCYJNEGO.**

Uwagi dotyczą sposobu naliczania opłat w szczególności za prace kartograficzne oraz naliczanie opłat za wykorzystanie map topograficznych i druk map opracowanych na ich podstawie. Podano przykładowe obliczenia kosztów, które należałoby ponieść przy opracowaniu publikacji kartograficznej.

UWAGI OGÓLNE:

1. System udostępniania materiałów kartograficznych Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego powinien być tak skonstruowany, aby umożliwiał powszechne korzystanie z zasobu przez szerokie grono odbiorców, w tym małe i średnie firmy kartograficzne, szkoły, wyższe uczelnie. System powinien również uwzględniać postęp techniczny w zakresie możliwości pozyskiwania informacji.
2. System naliczania opłat za usługi geodezyjno-kartograficzne, szczególnie w odniesieniu do dalszego przetwarzania lub wykorzystania niektórych jego elementów, powinien być prosty, bez wielu składowych i współczynników. Powinno się dążyć do powszechnego wykorzystywania map z zasobu do opracowań (np. planów miast lub map turystycznych). Konieczność dokonywania skomplikowanych obliczeń oraz ponoszenia wygórowanych kosztów powoduje omijanie prawa poprzez wykorzystywanie innych dostępnych materiałów kartograficznych.
Przy udostępnianiu zasobu do przetwarzania informacji w opracowywaniu planów miast, map turystycznych oraz małoskalowych map tematycznych powinny być stosowane niewysokie ceny ryczałtowe. Produkt końcowy w przypadku map małoskalowych, planów miast, nawet map turystycznych nie przypomina materiału źródłowego. Często jest wzbogacany dodatkowo dużą ilością nowych informacji, w tym w wyniku aktualizacji, a także wykresami, fotografiami, opisami itp.
Projektowane zasady powinny jedynie obejmować klasyczne użycie materiału topograficznego jako podkładu i jego powielanie.
3. Cenniki za materiały geodezyjno-kartograficzne z zasobu powinny uwzględniać w konstrukcji jednakowe jednostki odniesienia, np. tylko km^2 lub tylko ha.
4. Z poboru opłat powinno zostać wyłączone wszelkie wykorzystywanie zasobu do celów oświatowych, prac dyplomowych, opracowań naukowych oraz prezentacji na wystawach. Pobieranie opłat za zamieszczanie fragmentów map topograficznych w podręcznikach szkolnych, atlasach szkolnych, pracach naukowych, dyplomowych, a także wprowadzanie zapisów dodatkowych, często niejasnych, dotyczących prezentacji na wystawach i w reklamach wydawnictw spowoduje eliminację kartografii topograficznej w tych dziedzinach. Nowe pokolenia nie będą wiedziały, jak wygląda mapa topograficzna.
5. Wiele zapisów, szczególnie z tematu *Cel wykorzystania* powinno zostać przeredagowane lub usunięte.
6. Prawo powinno być stosowane powszechnie. Egzekwowanie naruszeń prawa w przypadku wielu zapisów rozporządzenia będzie trudne. Rozwiązania prawne organów państwowych nie powinny tworzyć przesłanek do omijania prawa. Rozporządzenie poprzez nadregulacje do takich rozwiązań skłania lub dotychczasowe złe praktyki utrzymuje.

UWAGI SZCZEGÓŁOWE:

1. Numeryczny model terenu – tabela II pkt. 9.

Do pokazania absurdalności cennika przyjęto moduł udostępniania 1:50 000 z ceną 0,04 zł za 1 km^2 . Do zilustrowania zagadnienia założono obszar opracowania $70\,000 \text{ km}^2$. Jest to obszar około $\frac{1}{4}$ terenu Polski – obszar Dolnego Śląska z przyległościami. Model ma być wykorzystany np. do ilustracji fizjografii tego regionu w wydawnictwie.

Według tabeli $70\,000\text{ km}^2 \times 0,04\text{ zł} = 2800,00\text{ zł}$. Przyjęto, że publikacja będzie rozpowszechniana w nakładzie 4000 egz. Opłata powinna więc wynosić 16 800,00 zł. Przy nakładzie 4000 egz. jest to kwota 4,20 zł w cenie wydawnictwa.

Przy reklamie pozycji, np. pokazując fragment mapy na banerze, ulotce reklamowej lub na stronie internetowej wydawca powinien dopłacić dodatkowe pieniądze. Dla podobnego obszaru model SRTM można uzyskać za darmo. Zakup szczegółowego obrazu kosztuje w NASA około 300 USD.

2. Współczynniki zastosowane przy tabeli *Cel wykorzystania* w poz. 15 i poz. 16 są sprzeczne z wielkościami stosowanych nakładów przez Wydawnictwa. Trudno zrozumieć dlaczego zastosowano grupę nakładu w przedziale 500–3000 egz. W druku stosuje się najczęściej przedziały do 1000 egz., 1000-5000 egz., 5000-10 000 egz. Wynika to z kosztów pracy drukarni offsetowych. Wszystkie nakłady poniżej 5000 egz. mają wysokie ceny druku.

Proponujemy przesłedenie kosztów przy opracowaniu turystycznego planu średniej wielkości miasta o powierzchni około 80 km^2 . Wydawca wykorzystywał 11 godeł mapy 1:10 000 od 3% do 60%, w jednym przypadku 100%. Za materiały z ODGiK została zapłacona kwota około 2000,00 zł. Plan był drukowany w nakładzie 4000 egz. Firma wygrała przetarg na opracowanie planu za kwotę 11 999,00 zł, dając kwotę niższą od konkurencji o 5%. Kolejny konkurent był droższy o około 8% od ceny najniższej. Niewielkie różnice w cenie wskazują na standardowe koszty jednego egz. gotowego planu na poziomie około 3,00 zł netto. Koszt druku nakładu 4000 egz. to około 1,10-1,40 zł (format B1) w zależności od drukarni, papieru, sposobu składania itp.

Policzmy koszty: 4400,00 zł druk, 2000,00 zł materiały ODGiK, inne koszty konieczne 2000,00 zł. Na opracowanie kartograficzne, przygotowanie do druku i aktualizację pozostaje kwota 3599,00 zł. Materiały ODGiK miały nieaktualną zabudowę, nieaktualne granice miasta, brak części ulic. Gdyby do tego doliczyć sprawdzenie wg cennika granic miasta z państwowego rejestru granic oraz np. zdjęcia lotnicze w celu sprawdzenia zabudowy, na prace kartograficzno-redakcyjne i przygotowanie do druku nie pozostaje prawie nic. W przypadku opisanym powyżej ważnym elementem było zapewnienie zbytu. Opracowanie było wykonywane dla urzędu administracji państwowej. Opisujemy tak szczegółowo ten przypadek, aby zobrazować szerszy problem. Na polskim rynku cena hurtowa planu miasta kształtuje się od 2,60 zł do około 4,60 zł w zależności od wydawnictwa. Poza dużymi miastami sprzedaż roczna planu średniego lub małego miasta to 1000-5000 egz. w zależności od atrakcyjności miejscowości, liczby dostępnych opracowań itp. Na rynku kartograficznym rzetelne opracowania kartograficzne z wykorzystaniem materiałów z zasobu są coraz częściej eliminowane przez parakartograficzne twory wykonywane przez firmy reklamowe. Nie sposób bowiem wykorzystywać materiały ODGiK przy opracowaniach planów, aktualizować je, dodatkowo płacić kolejne kwoty za wszystkie wznowienia, publikowanie w internecie za reklamowanie wyrobu.

3. W tabeli *Cel wykorzystania* poz. 16 wprowadzono zapis „rozpowszechnianie w formie numerycznej powyżej 15 000 szt. lub przez Internet” współczynnik 8,0. Omawiany powyżej przykładowy obraz fizjografii Dolnego Śląska zamieszczony w internecie powinien kosztować dodatkowo około 16 000,00 zł. Kto zdecyduje się na zamieszczanie takiego obrazu w internecie przy konkurencji darmowych obrazów satelitarnych z Google?

4. W jaki sposób prawodawca zamierza egzekwować prawo zapisane w *Celu wykorzystania* pkt.14 – „wykonanie opracowań publikowanych w wydawnictwach analogowych (książki, atlasy, czasopisma, foldery, reklamy, ogłoszenia itp.)”?

Zacytowano zapis dosłowny. W jednej gazecie codziennej jest kilkanaście niewielkich map w ogłoszeniach o przetargach, reklamach itp.; niektóre z ich pewnie były kiedyś opracowane na podstawie materiałów z zasobu. Potrzeba byłoby jednak kilku tysięcy inspektorów do egzekucji prawa i kilkadziesiąt, a może kilkaset tysięcy spraw w sądach. Dodatkowym aspektem rygorystycznym tak pomyślanego prawa będzie zniknięcie kartografii z mediów i zastąpienie jej grafikami i produktami mało podobnymi do map.

5. Trudno zrozumieć, co autorzy mieli na myśli w *Celu wykorzystania* pkt. 8 oraz pkt. 9 w zapisie: „W systemach informatycznych urzędów administracji publicznej z możliwością wykonywania kopii analogowych wyłącznie do użytku wewnętrznego.” współczynnik 1,7 oraz „W systemach informatycznych prowadzonych przez innych zamawiających z możliwością wykonywania kopii analogowych wyłącznie do użytku wewnętrznego” współczynnik 4,0.

- Czy urzędy i inne podmioty będą rejestrowały każdą odbitkę kserograficzną np. na potrzeby aktualizacji lub inne po to, aby do zasobu odprowadzić konieczne opłaty?
- Czy np. za wydruk próbny z drukarki w małym wydawnictwie do celów korekty nazewnictwa należy

się dodatkowa opłata ze współczynnikiem 4,0?

- Czy odbitka do akceptacji druku wykonana w drukarni także podlega opłacie z tytułu pkt. 9?
- A jak klasyfikować wysyłkę plików z mapami na ftp. drukarń w kraju i za granicą?

Na koniec nasuwa się może nieco złośliwa uwaga – takich pomysłów nie miała nawet dawna cenzura wojskowa.

*****

Postscriptum

Projekt *Rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych i administracji w sprawie wysokości opłat za czynności geodezyjne i kartograficzne oraz udzielanie informacji, a także za wykonywanie wrysów i wypisów z operatu ewidencyjnego* znajduje się na stronie internetowej GUGiK pod adresem www.gugik.gov.pl/gugik/w_pages/w_law_idx.php?loc=50. Przedstawione uwagi są spojrzeniem na przygotowywany akt prawny z pozycji wydawcy, który w sposób praworządny chce korzystać z zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Wygląda na to, że opłaty zaproponowane w tym projekcie skutecznie zniechęcą do korzystania z tego zasobu i skierują poszukiwania materiałów ku innym źródłom. O tym projekcie była też wzmianka w magazynie geoinformatycznym GEODETA (Piotr Głębiński, *Zachciało się mapy numerycznej*, nr 1/2008) – według tej informacji projekt ten został skierowany do właściwego ministra w dniu 3. 10. 2007 r., a odniesiono się do projektu w kontekście niejasności ponoszenia opłat za aktualizację treści mapy zasadniczej. Skoro pojawił się drugi głos w kwestii finansowej, to można poniekąd utwierdzić się w przekonaniu, że projekt od strony „finansowej” nie został należyście przemyślany, a przecież w warunkach biznesu pieniądze są najważniejsze. Projekt został też pochwalony za przejrzystość i praktycznie kosmetyczne różnice w porównaniu z poprzednimi rozporządzeniami, co ma ułatwiać korzystanie z tego aktu. Istotnie zawiera on wiele tabel, szczegółowo prezentujących zarówno jednostki miary (różne) i odpowiadające im stawki opłat. Dla mnie jednak zawile dość są komentarze i opisy warunków tego korzystania. Jednak najistotniejsze są finalne koszty obliczone na podstawie tego projektu i są one niemałe, co wykazano w powyższych uwagach. Zarząd SKP skierował te uwagi do Głównego Geodety Kraju.

JK

SPRAWOZDANIA

PROTOKÓŁ Z IV WALNEGO ZGROMADZENIA CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA KARTOGRAFÓW POLSKICH.

IV Walne Zgromadzenie Członków Stowarzyszenia Kartografów Polskich odbyło się w sali Młodzieżowego Domu Kultury im. M. Kopernika we Wrocławiu w dniu 15. maja 2007 r. W pierwszym terminie rozpoczęcia obrad o godzinie 12.30, nie było wymaganego kworum do przeprowadzenia wyborów. Drugi termin został wyznaczony na godzinę 12.45. Mandaty uprawniające do głosowania otrzymało 16 osób.

Program IV Walnego Zgromadzenia Członków SKP został wcześniej wysłany członkom do wiadomości i przedstawiał się następująco:

1. Otwarcie Walnego Zgromadzenia Członków przez Przewodniczącą Zarządu Głównego SKP.
2. Wystąpienia zaproszonych gości.
3. Wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia i sekretarza.
4. Wybory członków komisji organizacyjnych Zgromadzenia:
  - a) skrutacyjnej
  - b) mandatowej
  - c) wyborczej

- d) wnioskowej
5. Przedstawienie programu Walnego Zgromadzenia, dyskusja i jego zatwierdzenie.
6. Sprawozdanie Przewodniczącej ZG SKP z działalności Zarządu w III kadencji.
7. Sprawozdanie Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej.
8. Sprawozdanie Przewodniczącego Sądu Koleżeńskiego.
9. Dyskusja nad sprawozdaniami.
10. Przyjęcie sprawozdań i udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi.
11. Wybory władz Stowarzyszenia:
  - a) Przewodniczącego ZG SKP,
  - b) Członków Zarządu Głównego,
  - c) Członków Komisji Rewizyjnej,
  - d) Członków Sądu Koleżeńskiego.
12. Postulaty i wnioski do planu pracy na nową kadencję władz SKP.
13. Sprawy różne – dyskusja.
14. Zamknięcie Walnego Zgromadzenia.

Powitanie zebranych członków SKP i obecnych gości przez Panią Joannę Bac-Bronowicz, Przewodniczącą SKP.

1. Wystąpienia zaproszonych gości:
  - Pana Jerzego Zielińskiego – Dyrektora Departamentu Geodezji, Kartografii i Systemów Informacji Geograficznej, Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
  - Pana Stanisława Talerzowskiego – Z-cy Dyrektora Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, który odczytał list od Andrzeja Łosia, Marszałka Województwa Dolnośląskiego
2. Wybór Przewodniczącego i Sekretarza IV Walnego Zebrania ZG SKP.
3. Na Przewodniczącą obrad wybrano Panią Halinę Klimczak.
  - Oddano 16 głosów, w tym 16 głosów za, 0 głosów przeciwnych, 0 głosów wstrzymujących się.
4. Na Sekretarza obrad wybrano Pana Krzysztofa Owsianika.
  - Oddano 16 głosów, w tym 16 głosów za, 0 głosów przeciwnych, 0 głosów wstrzymujących się.
5. Pani Przewodnicząca Halina Klimczak przedstawiła program Walnego Zgromadzenia i procedurę wyborów nowych władz SKP. Do programu nie zgłoszono zastrzeżeń.
6. Głosowanie za przyjęciem harmonogramu odbyło się jednogłośnie.
  - Oddano 16 głosów, w tym 16 głosów za, 0 głosów przeciwnych, 0 głosów wstrzymujących się.
7. Wybór Komisji Skrutacyjno-Mandatowej, Komisji Wyborczej i Komisji Wnioskowej.
  - Skład Komisji Skrutacyjno-Mandatowej:
    - Andrzej Macioch (oddano 16 głosów w tym, 15 głosów – za, 1 głos wstrzymujący się, 0 głosów przeciwnych).
    - Jerzy Siwek (oddano 16 głosów w tym, 15 głosów – za, 1 głos wstrzymujący się, 0 głosów przeciwnych).
  - Skład Komisji Wyborczej:
    - Michał Starzewski (oddano 16 głosów, w tym 16 głosów – za, 0 głosów przeciwnych, 0 głosów wstrzymujących się).
    - Ewa Krzywicka-Blum (oddano 16 głosów, w tym 16 głosów – za, 0 głosów przeciwnych, 0 głosów wstrzymujących się).
  - Skład Komisji Wnioskowej:
    - Iwona Nakonieczna (oddano 16 głosów w tym, 15 głosów – za, 1 głos przeciwny, 0 głosów wstrzymujących się).
    - Michał Stankiewicz (oddano 16 głosów w tym, 15 głosów – za, 1 głos wstrzymujący się, 0 głosów przeciwnych).
8. Pani Joanna Bac-Bronowicz, Przewodnicząca SKP, przedstawiła sprawozdanie z działalności SKP w okresie od maja 2004 r. do kwietnia 2007 roku.
9. Pan Jerzy Siwek, Przewodniczący Komisji Skrutacyjno-Mandatowej, odczytał protokół potwierdzający ważność i zgodność zgromadzenia ze statutem SKP.

10. Pani Ewa Krzywicka-Blum, Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej SKP, przedstawiła sprawozdanie za okres od 20. 04. 2004 r. do 30. 04. 2007 r.
11. Pod nieobecność Pana Andrzeja Makowskiego, Przewodniczącego Sądu Koleżeńskiego, o działalności Sądu poinformował jego Członek Pan Jacek Paślawski, oznajmiając, że w okresie od maja 2004 r. do kwietnia 2007 roku nie było żadnych spraw sądowych.
12. Po przedstawieniu sprawozdań delegaci zadawali pytania:
  - Pan Bogdan Horodyski – zapytał o zysk SKP w 2006 roku, w tym o dotacje. Na pytanie odpowiedział Pan Roman Janusiewicz – Skarbnik SKP.
  - Pan Wiesław Ostrowski zapytał o wydawnictwo materiałów konferencyjnych z II Zawodowej Konferencji Kartografów organizowanej przez SKP w 2006 roku oraz o wyłonienie reprezentanta Polski w Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej (MAK). Na pytanie odpowiedziała Pani Joanna Bac-Bronowicz.
13. Głosowanie nad przyjęciem sprawozdań Komisji Rewizyjnej SKP i Sądu Koleżeńskiego:
  - Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej SKP – oddano 16 głosów, w tym 16 głosów – za, 0 głosów przeciwnych, 0 głosów wstrzymujących się.
  - Sprawozdanie Sądu Koleżeńskiego – oddano 16 głosów, w tym 16 głosów – za, 0 głosów przeciwnych, 0 głosów wstrzymujących się.Przewodnicząca Pani Halina Klimczak potwierdziła, że sprawozdania zostały przyjęte przez delegatów.
14. Głosowanie nad absolutionem dla ZG SKP.
  - Oddano 16 głosów – za udzieleniem absolutionem głosowało 16 osób, 0 głosów przeciwnych, 0 głosów wstrzymujących się.
15. Wybory Władz ZG SKP – wybór Przewodniczącego ZG SKP:
  - Zgłoszono 1 kandydata – Panią Joannę Bac-Bronowicz. W głosowaniu oddano 16 głosów ważnych, w tym 16 za kandydaturą Pani Joanny Bac-Bronowicz.Przewodniczącą ZG SKP została Pani Joanna Bac-Bronowicz.
16. Pan Jan Krupski zgłosił wniosek formalny o ograniczenie liczby członków ZG SKP do 6 osób.
17. Głosowanie nad wnioskiem formalnym:
  - Oddano 16 głosów, za wnioskiem głosowało 14 osób, 1 głos przeciwny i 1 głos wstrzymujący.
18. Zgłoszenie kandydatów i wybory do Zarządu Głównego SKP. Zgłoszono ogółem 7 (siedmiu) kandydatów. Oddano 16 głosów ważnych na następujących kandydatów:
  1. Jan Krupski – 16 głosów
  2. Robert Pajkert – 15 głosów
  3. Roman Janusiewicz – 16 głosów
  4. Jerzy Zieliński – 14 głosów
  5. Jacek Paślawski – 14 głosów
  6. Jerzy Ostrowski – 13 głosów
  7. Michał Stankiewicz – 7 głosówCzłonkami Zarządu Głównego SKP zostali: Jan Krupski, Robert Pajkert, Roman Janusiewicz, Jerzy Zieliński, Jacek Paślawski, Jerzy Ostrowski.
19. Zgłoszenie kandydatów i wybory członków Komisji Rewizyjnej ZG SKP. Zgłoszono ogółem 3 (trzech) kandydatów. Oddano 16 głosów, w tym 1 głos nieważny, na następujących kandydatów:
  1. Bogdan Horodyski – 15 głosów
  2. Michał Stankiewicz – 15 głosów
  3. Iwona Nakonieczna – 15 głosówCzłonkami Komisji Rewizyjnej ZG SKP zostali: Bogdan Horodyski, Michał Stankiewicz, Iwona Nakonieczna.

20. Zgłoszenie i wybór członków Sądu Koleżeńskiego ZG SKP. Zgłoszono ogółem 3 (trzech) kandydatów. Oddano 16 głosów, w tym 1 głos nieważny na następujących kandydatów:
1. Ewa Krzywicka-Blum – 15 głosów
  2. Dariusz Dukaczewski – 15 głosów
  3. Krzysztof Owsianik – 15 głosów
- Członkami Sądu Koleżeńskiego ZG SKP zostali: Ewa Krzywicka-Blum, Dariusz Dukaczewski, Krzysztof Owsianik.
21. Zgłaszanie wniosków do planu pracy nowego ZG SKP.
- Wniosek 1
Wniosek o wystosowanie pisma z prośbą o spotkanie z Panem Piotrem Piętakiem, Wiceministrem w MSWiA w sprawie przedstawienia problemów polskiej kartografii i zawodu kartografa.
Podobny wniosek należy skierować do Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Rady Programowej MEN, odnośnie zachowania przedmiotu kartografii w podstawowym zakresie nauczania na studiach o kierunku geodezji i kartografii.
- Wniosek 2
Wniosek o weryfikację członkostwa w SKP i zmiany w statucie SKP umożliwiające skreślenie z listy członków SKP osób, która nie opłacała składek dłużej niż 2 lata.
22. Głosowanie nad wnioskami do planu pracy nowego ZG SKP.
- Wniosek 1 – oddano 16 głosów, w tym 16 głosów za, 0 głosów przeciwnych, 0 głosów wstrzymujących się
Wniosek 2 – oddano 16 głosów, w tym 16 głosów za, 0 głosów przeciwnych, 0 głosów wstrzymujących się
23. Głosowanie nad uchwałą IV Walnego Zgromadzenia Członków SKP.
Uchwała: „IV Walne Zgromadzenie Członków SKP zobowiązuje Zarząd Główny do wystąpienia do Głównego Geodety Kraju w sprawie uregulowania reprezentacji Polski w Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej.”
Oddano 16 głosów, w tym 16 głosów za, 0 głosów przeciwnych, 0 głosów wstrzymujących się.
24. Dyskusja.
25. Godzina 15.40 – zakończenie obrad IV Walnego Zebrania Zarządu Głównego Stowarzyszenia Kartografów Polskich.
26. Na tym protokół zakończono.

Protokołował:	Przewodnicząca
Sekretarz IV Walnego Zgromadzenia Członków SKP	IV Walnego Zgromadzenia Członków SKP
<i>/-/ Krzysztof Owsianik</i>	<i>/-/ Halina Klimczak</i>

PROTOKOŁY UKONSTYTUOWANIA SIĘ ZARZĄDU GŁÓWNEGO, KOMISJI REWIZYJNEJ I SĄDU KOLEŻEŃSKIEGO SKP

W dniu 15. 05. 2007 r. odbyło się pierwsze po wyborach posiedzenie nowowybranych Zarządu Głównego SKP, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego.

Zarząd Główny ukonstytuował się w następujący sposób:

Joanna Bac-Bronowicz – przewodnicząca Zarządu
Jerzy Ostrowski – zastępca przewodniczącej ds. merytorycznych
Jan Krupski – zastępca przewodniczącej ds. organizacyjnych
Robert Pajkert – sekretarz
Roman Janusiewicz – skarbnik

Jacek Paślowski – członek Zarządu
Jerzy Zieliński – członek Zarządu

Komisja Rewizyjna SKP:

Bogdan Horodyski – przewodniczący
Iwona Nakonieczna – zastępca przewodniczącego
Michał Stankiewicz – członek Komisji

Protokół sporządził:

/-/Robert Pajkert
Sekretarz ZG SKP

Sąd Koleżeński:

Dariusz Dukaczewski – przewodniczący
Krzysztof Owsianik – zastępca przewodniczącego
Ewa Krzywicka-Blum – członek Sądu

Protokół sporządził:

/-/Dariusz Dukaczewski
Przewodniczący KR SKP

Joanna Bac-Bronowicz

Wrocław

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SKP W ROKU 2007

Zarząd Główny Stowarzyszenia Kartografów Polskich realizując plan pracy na rok 2007 wypełnił swoje zadania w następujących zakresach:

1. Opiniowania aktów prawnych i innych dokumentów dotyczących kartografii: Projekt nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 2000 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. Nr 70, poz. 821), Projekt rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych i administracji w sprawie wysokości opłat za czynności geodezyjne i kartograficzne oraz udzielanie informacji, a także za wykonywanie wyrysów i wypisów z operatu ewidencyjnego.
2. Wydawanie opinii dotyczących kartografii, m.in. stanowiska SKP, które z przedstawionych tytułów do ekspertyzy są atlasami.
3. Stała współpraca: z Komitetem Narodowym ds. Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej, Komisją Geoinformatyki Polskiej Akademii Umiejętności, Oddziałem Kartograficznym PTG, Komisją Kartografii Komitetu Geodezji PAN, Polskim Towarzystwem Fotogrametrii i Teledetekcji, Polskim Towarzystwem Informacji Przestrzennej i Stowarzyszeniem Geodetów Polskich.
4. Współorganizacja IV Ogólnopolskiego Sympozjum Geoinformacji w 2007 r. w Dobczycach (głównymi organizatorami były PTFiT i KG PAU). Organizacja sesji i publikacji na III sesję: Aspekty kartograficzne geoinformacji.
5. Współorganizacja seminarium na temat prac nad słownikiem terminów kartograficznych (STK) pod redakcją prof. A. Makowskiego oraz wydania publikacji "Znaczenie terminologii w metodycznym rozwoju kartografii" (wyd.: SK KG PAN, SKP, KK UW).
6. Współorganizowanie Komitetu Porozumiewawczego Polskich Organizacji Geoinformatycznych (podpisanie porozumienia o udostępnianiu i wymianie publikacji).
7. Przygotowanie organizacji sesji „Współczesna regionalna kartografia urzędowa” w czasie XXXIII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Uście w 2008 r. oraz prace przy współorganizacji konferencji.

8. Organizacja IV Walnego Zebrania członków SKP w dniu 15 maja 2007 r. podczas Szkoły Kartograficznej we Wrocławiu. Wybory władz Stowarzyszenia.
9. Organizacja otwartego zebrania SKP podczas XXXII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Nałęczowie.
10. Organizacja otwartego zebrania SKP podczas Szkoły Kartograficznej w Krzyżowej w 2008 r.
11. Organizacja konkursów: „MAPA ROKU 2007” i „Dobra mapa turystyczna”, „Dobry atlas turystyczny”, „Dobry przewodnik turystyczny” – imprezy towarzyszącej GIEŁDZIE TURYSTYCZNEJ <http://www.gieldaturystyczna.wroclaw.pl/> w dniach 26-27. 04. 2008 r., Hala IASE, Wrocław.
12. Przekazanie Komitetowi Okręgowemu XXXIV Olimpiady Geograficznej i XVII Olimpiady Nautologicznej map pozostających w Zarządzie Głównym SKP po konkursach „Mapy Roku” z przeznaczeniem na nagrody dla szkół laureatów tej Olimpiady. W roku 2007 przekazano pięć map ściennych.
13. Przyjęcie przedsiębiorstwa SHH we Wrocławiu jako członka wspierającego SKP.
14. Listy gratulacyjne z okazji uroczystości związanych z kartografią.
15. Prowadzenie strony www.aqua.ar.wroc.pl/SKP. Założenie nowego adresu www.polishcartography.pl.
16. Wydanie Biuletynu SKP nr 17-18.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Stowarzyszenia Kartografów Polskich za okres 01. 01. 2007 r.-31. 12. 2007 r.

Bilans otwarcia na 01. 01. 2007 r.- środki finansowe	na koncie bankowym: 6 987,23 zł
	w kasie: -1,00 zł
przychody operacyjne: 11 420,48 zł, w tym:	3 420,00 zł – składki członkowskie
	0,48 zł – odsetki bankowe
	8 000,00 zł – dotacja na prace dotyczące słownika kartograficznego
koszty operacyjne: 10 807,67 zł, w tym:	1 823,82 zł – zużycie materiałów, telefony
	2 500,72 zł – usługi obce – wykonanie bilansu, druk Biuletynu, mat. konferencyjne
	6 000,00 zł – fundusz bezosobowy, słownik kartograficzny
	114,88 zł – opłaty
	227,00 zł – usługi bankowe
	141,25 zł – delegacje
zysk z działalności	612,81 zł
stan środków finansowych na dzień 31. 12. 2007 r.:	
	na koncie bankowym: 8 074,04 zł
	w kasie: 0,00 zł

Sporządził:

/-/ *Roman Janusiewicz* – skarbnik SKP

INFORMACJA O ZEBRANIACH ZARZĄDU GŁÓWNEGO SKP w okresie od czerwca 2007 r. do kwietnia 2008 r.

Zebranie Zarządu w dniu 6. listopada 2007 r.

Zebranie odbyło się w Wydziale Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Ze względu na roboczy charakter nie było pełnego składu Zarządu. Obecni byli: Joanna Bac-Bronowicz, Jan Krupski, Robert Pajkert, Roman Janusiewicz. Nieobecni: Jerzy Ostrowski, Jacek Pasławski, Jerzy Zieliński. Zaproszony gość – Bernard Witczyk, kierownik WODGiK we Wrocławiu. Postanowiono szczegółowiej przejrzeć projekt rozporządzenia pod kątem kosztów i ich konkurencyjności z innymi źródłami danych geoprzestrzennych (przygotowują: R. Janusiewicz, R. Pajkert, J. Bac-Bronowicz)

Tematyka zebrania:

1. Projekt rozporządzenia o opłatach za udostępnianie materiałów z pzgik. Informację przedstawił R. Janusiewicz z przykładami obliczenia kosztów za te usługę. Zasadność uwag i poprawność rozumienia zapisów tego projektu oraz dokonanych obliczeń kosztów skonsultowano z zaproszonym kierownikiem WODGiK, Bernardem Witczykiem, który potwierdził właściwy tok interpretacji proponowanych przepisów.
2. Informacja o XXXII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Nałęczowie i zebraniu zarządu SKP z uczestnikami konferencji.
3. Organizacja konkursu Mapa Roku 2007 podczas XVII Szkoły Kartograficznej w Krzyżowej, w kwietniu 2008 r. Propozycja wprowadzenia atlasów do konkursu i zmiany regulaminu (przygotowuje J. Krupski).
4. Propozycja przygotowania do publikacji w magazynie GEODETA informacji o konkursie Mapa roku 2007 i uwag nt. projektu rozporządzenia o opłatach za udostępnianie materiałów z pzgik.
5. Informacja o egzaminach zawodowych w zakresie 6 i 7, zaplanowanych w 2007 r. Egzaminy odbędą się w Szczecinie 23-24 listopada 2007 r. oraz w Krakowie 14-15 grudnia 2007 r. Rysuje się konieczność zmiany nazwy tych zakresów, szczególnie „redakcji map” oraz przygotowanie propozycji definicji mapy urzędowej (uprawnienia w podanych zakresach dotyczą tylko kartografii urzędowej) – przygotowuje J. Krupski.
6. Powraca idea uzyskania przez SKP statusu organizacji pożytku publicznego. W tym celu potrzebna jest zmiana statutu, której może dokonać Walne Zgromadzenie członków SKP zgodnie z zapisem par.46 Statutu SKP. Spełnienie warunku tego paragrafu wymaga weryfikacji członków SKP.
7. Przygotowanie i wysłanie listu gratulacyjnego z okazji Jubileuszu 50-lecia Instytutu Kartografii Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie.

Zebranie Zarządu w dniu 6. grudnia 2007 r.

Zebranie odbyło się w Instytucie Geodezji i Geoinformatyki Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Obecni: Joanna Bac-Bronowicz, Jan Krupski, Roman Janusiewicz, Jerzy Ostrowski, Bogdan Horodyski, Jacek Pasławski. Nieobecni: J. Zieliński i Robert Pajkert (usprawiedliwieni).

Tematyka zebrania:

1. Konkurs MAPA ROKU 2007 – w czasie Szkoły Kartograficznej, kwiecień 2008.
2. Zmiana regulaminu konkursu MR 2007 – wprowadzono kategorię „Inne mapy i atlasy” (drukowane)
3. Rozesłanie komunikatów o konkursie MR 2007 do firm nie tylko kartograficznych, ale wystawiających mapy na targach
4. Zmiana statusu SKP na wyższą użyteczność publiczną - konieczność uzyskania 2/3 głosów do zmiany statutu. W tym kontekście poruszono także sprawę „martwego” członkostwa w SKP i weryfikacji listy członków.
5. Definicja mapy urzędowej, nazwa uprawnień kartograficznych (zakres 6 i 7) – w świetle współczesnych warunków produkcji map, ograniczenia uprawnień do wykonywania map i opracowań urzędowych,

- określenie „redakcja map” brzmi nieco nieprecyzyjnie. Jej zaletą jest jednak lapidarność, a zakres znaczeniowy mimo wszystko obejmuje zdecydowaną większość problemów szerzej rozumianej redakcji map, także w technologii cyfrowej.
6. VAT na mapy – definicja w GUS.
  7. Konferencja zawodowa w 2009 roku – patronat ICA. Przewodnicząca Zarządu przedyskutowała z przedstawicielem Czeskiego Towarzystwa Kartograficznego, Vitem Voženilkiem, aby wspólnie kontynuować rozpoczęty przez nas cykl konferencji pod patronatem ICA **"East And Central Europe Experience in Cartography of New Economy and Political Systems. Legal and Organizational Problems"**. Padła propozycja wspólnej organizacji konferencji w 2009 r. gdzieś koło granicy czesko-polskiej. Będzie to III Zawodowa Konferencja SKP.
  8. Nowe rozporządzenie GUGiK o opłatach – ocena rozporządzenia z punktu widzenia
  9. Biuletyn SKP nr 19-20 (październik 2007-kwiecień 2008).
  11. Współorganizacja XXXIII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Słupsku i Ustce – obsługa merytoryczna i organizacyjna jednej z sesji referatowych w porozumieniu z głównym Organizatorem.
  12. Wolne wnioski

Zebranie Zarządu w dniu 17 stycznia 2008 r.

Zebranie odbyło się w Wydziale Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego i ze względu na roboczy charakter nie było pełnego składu Zarządu. Obecni: Joanna Bac-Bronowicz, Jan Krupski, Robert Pajkert, Roman Janusiewicz. Nieobecni: Jerzy Ostrowski, Jacek Paślawski, Jerzy Zieliński

Tematyka zebrania:

1. Informacja o śmierci mgr. Henryka Górskiego. Uczczenie pamięci i zamieszczenie wspomnienia w Biuletynie SKP (przygotowuje J. Ostrowski)
  1. Spotkanie z przedstawicielami firmy „Joy Group” – organizatora Giełdy Turystycznej we Wrocławiu. Omówienie propozycji patronatu SKP na konkurs „Dobra mapa turystyczna”, „Dobry plan miasta” „Dobry atlas turystyczny” oraz przygotowanie i konsultacja regulaminu tego konkursu (przygotowują: I. Nakoneczna, J. Krupski, R. Janusiewicz)
  2. Aktualizacja listy adresowej członków SKP oraz listy wydawnictw kartograficznych i firm wykonujących opracowania kartograficzne w związku z ww konkursem oraz konkursem SKP „Mapa Roku 2007” (przygotowuje: R. Janusiewicz)
  3. Współorganizacja XXXIII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Słupsku i Ustce, 23-25. 10. 2008 r. – organizacja sesji „Kartografia w regionie” – udział Urzędów Marszałkowskich, kartografia urzędowa, regionalne komercyjne wydawnictwa kartograficzne, ewentualnie – stoiska dla wydawców.

Zebranie Zarządu w dniu 28 marca 2008 r.

Zebranie w pełnym składzie Zarządu odbyło się w siedzibie Wydawnictwa Kartograficznego Eko-Graf we Wrocławiu. Nieobecni byli: Jerzy Zieliński (usprawiedliwiony, obowiązki w GUGiK) i Robert Pajkert (usprawiedliwiony, choroba). Obecny był przewodniczący Komisji Rewizyjnej, Bogdan Horodyski.

Tematyka zebrania:

1. Przewodnicząca Zarządu przedstawiła sprawozdanie z działalności w roku 2007 (publikujemy je wyżej). Zarząd w głosowaniu jawnym przyjął sprawozdanie jednogłośnie.
2. Skarbnik SKP, R. Janusiewicz, przedstawił sprawozdanie finansowe za rok 2007 (publikujemy je wyżej). Zarząd przyjął uchwałę o zaakceptowaniu sprawozdania jednogłośnie w głosowaniu jawnym. Oba sprawozdania zostały dołączone do dokumentacji finansowej (bilansu), przekazywanej corocznie do Urzędu Skarbowego.
3. Przygotowanie Biuletynu SKP nr 19-20. J. Krupski przedstawił stan przygotowań i ustalono ostateczny termin przekazania materiałów przez J. Ostrowskiego, J. Bac-Bronowicz, J. Paślawskiego, R. Janusiewicza.

4. Przewodnicząca Zarządu poinformowała o przygotowanej przez kancelarię prawniczą Modus opinii prawnej dot. niektórych zapisów w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych, które mogą być przydatne kartografom. Tekst opinii publikujemy w niniejszym numerze Biuletynu.
5. J. Bac-Bronowicz i R. Janusiewicz przedstawili ostateczną wersję opinii do projektu rozporządzenia o opłatach. Opinia ta jest publikowana w niniejszym numerze Biuletynu oraz została wysłana do Głównego Geodety Kraju.
6. Współorganizacja XXXIII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Słupsku i Ustce, 23-25. 10. 2008 r. – podtrzymano koncepcję organizacji sesji „Kartografia w regionie” z udziałem Urzędów Marszałkowskich, regionalnych komercyjnych wydawnictw kartograficznych – zaproponować im udział w konferencji i ustalić warunki. Wstępnie zaplanowano 4 referaty w czasie przeznaczonym na sesję organizowaną przez SKP.
7. Dyskusja o stanie polskiej kartografii topograficznej w świetle dokonań GUGiK w 2007 r. i wywiadów opublikowanych w tegorocznych numerach magazynu GEODETA. Z dużym niepokojem zauważany jest zastój w realizacji map topograficznych, zarówno 1:10 000 jako VMapL2 (1:50 000) oraz przerwanie realizacji mapy hydrograficznej i sozologicznej Polski w skali 1:50 000. Zaproponowano kontynuację tematu o stanie i potrzebie istnienia map topograficznych w Polsce w kontekście dyrektywy INSPIRE, stanu i roli map topograficznych w wybranych krajach europejskich a także retrospektywny przegląd pozycji kartografii topograficznej i tematycznej w strukturach GUGiK. Pobieźnie poruszono też pogarszającą się sytuację wydawnictw kartograficznych wskutek likwidowania księgarni i towarzyszącym temu zjawiskom na kurczącym się rynku wydawniczym w Polsce.

Joanna Bac-Bronowicz

Uniwersytet Przyrodniczy, Wrocław

Krystian Pyka

Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków

IV OGÓLNOPOLSKIE SYMPOZJUM GEOINFORMACYJNE „GEOINFORMACJA – BADANIA, ZASTOSOWANIA I KSZTAŁCENIE”

W dniach 11-13 października 2007 roku odbyło się w Dobczycach koło Myślenic IV Ogólnopolskie Sympozjum Geoinformacyjne pod hasłem „Geoinformacja – badania, zastosowania i kształcenie”. W Sympozjum wzięły udział 134 osoby z instytucji naukowych, urzędów, przedsiębiorstw oraz firm prywatnych. Na Sympozjum przedstawiono 107 referatów w pięciu sesjach tematycznych, poprzedzonych sesją plenarną.

IV Ogólnopolskie Sympozjum Geoinformacyjne było kolejnym spotkaniem organizowanym jako wspólne przedsięwzięcie krajowych Stowarzyszeń i Organizacji wspierających rozwój geoinformatyki. Rolę głównych organizatorów poprzednich Sympozjów pełniły: Klub Teledetekcji Środowiska Polskiego Towarzystwa Geograficznego (Wysowa, 2001r.), Stowarzyszenie Kartografów Polskich (Polanica-Zdrój, 2003 r.), Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej (Warszawa, 2005 r.).

Tradycyjnie organizatorami sympozjum byli: Polskie Towarzystwo Fotogrametrii i Teledetekcji, Sekcja Kartografii Komitetu Geodezji PAN, Sekcja Geoinformatyki Komitetu Geodezji PAN, Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej, Klub Teledetekcji Środowiska Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Stowarzyszenie Kartografów Polskich, Sekcja Fotogrametrii i Teledetekcji Komitetu Geodezji PAN, Komisja Geoinformatyki Polskiej Akademii Umiejętności, Zakład Kartografii i Teledetekcji IGI GP UJ, Zakład Fotogrametrii i Informatyki Teledetekcyjnej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i Zarząd Główny Stowarzyszenia Geodetów Polskich.

Komitet Naukowy IV Sympozjum składał się z przewodniczących i kierowników wymienionych wyżej instytucji. Główny ciężar organizacyjny IV Sympozjum wziął na siebie Zakład Fotogrametrii i Informatyki Teledetekcyjnej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie współpracując z Zarządem Głównym SGP. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był dr hab. inż. Krystian Pyka, wiceprzewodniczącym – dr inż. Adam Boroń, sekretarzem naukowym – dr hab. inż. Beata Hejmanowska, a sekretarzami: mgr inż. Marta Borowiec z AGH oraz Anna Jarmułowicz z ZG SGP.

Obrazy odbywały się w ośrodku Jałowcowa Góra, położonym nad Jeziorem Dobczyckim, będącym rezerwuarem wody pitnej dla odległego o 30 km Krakowa. Po otwarciu sympozjum i przywitaniu gości, wprowadzenie do tematyki obrad przedstawiła prof. dr hab. Aleksandra Bujakiewicz – przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Fotogrametrii i Teledetekcji, a następnie krótkie sprawozdania z poprzednich sympozjów złożyli ich organizatorzy: dr inż. Joanna Bac-Bronowicz – przewodnicząca Stowarzyszenia Kartografów Polskich, prof. dr hab. inż. Janusz Kotlarczyk – przewodniczący Komisji Geoinformatyki PAU i w imieniu prof. dr hab. inż. Jerzego Gaździckiego – wiceprezes Polskiego Towarzystwa Informatyki Przestrzennej, dr Marek Baranowski. Następnie zabrali głos: dr inż. Adam Iwaniak – wiceprezes GUGiK, dr inż. Kazimierz Bujakowski – zastępca prezydenta miasta Krakowa oraz gospodarz regionu – Marcin Pawlak, burmistrz gminy i miasta Dobczyce.

Sympozjum rozpoczęło się sesją plenarną, prowadzoną przez prof. Aleksandra Bujakiewicz, na której przedstawiono następujące referaty:

- Rola interoperacyjności w budowie krajowej infrastruktury danych przestrzennych – Adam Iwaniak
- Aspekty implementacyjne modeli pojęciowych – Wojciech Pachelski, Zenon Parzyński
- Geoinformatyka w statystyce publicznej – Janusz Dygaszewicz
- Działania służby geodezyjnej i kartograficznej w zakresie budowy georeferencyjnej bazy danych obiektów topograficznych – Jerzy Zieliński
- Co z „pięćdziesiątką” dla Polski? – Joanna Bac-Bronowicz
- Uwarunkowania rozwoju fotogrametrii w Polsce – Ryszard Preuss
- Stulecie pomiarów zmian położenia klifu lodowca Hansa (S-Spitsbergen) – Leszek Kolondra.

Następnie referaty wygłoszono w pięciu sesjach tematycznych. Pierwsza „Skanowanie radarowe i laserowe – pozyskiwanie i przetwarzanie danych”, prowadzona przez dr hab. Beatę Hejmanowską, dotyczyła głównie zastosowań skaningu laserowego naziemnego i lotniczego w geoinformatyce oraz badania przemieszczeń metodami interferometrii radarowej. Wieczór zakończył się uroczystą kolacją, na której dyskutowano zawzięcie do północy, przede wszystkim na tematy zawodowe. Następnego dnia odbyła się sesja druga „Rozwój metod i technologii fotogrametrycznych”, prowadzona przez dr hab. Krystiana Pykę. Tematami sesji były badania rzeźby terenu pochodzenia naturalnego i antropogenicznego oraz problemy związane z kamerami cyfrowymi. Przedpołudniowa sesja „Aspekty kartograficzne geoinformacji” dotyczyła budowy, aktualizacji, wizualizacji i udostępniania baz danych topograficznych i tematycznych. Tę część obrad prowadziły dr Joanna Bac-Bronowicz i dr hab. Elżbieta Bielecka.

W czasie sesji wygłoszono referaty w następującej kolejności: Paweł J. Kowalski, Politechnika Warszawska: *Znaczenie integracji danych geograficznych w serwisach internetowych typu „mashup”*, Robert Olszewski, Politechnika Warszawska, Arkadiusz Kołodziej, Polkart, Tomasz Berus: *Kierunki rozwoju baz danych tematycznych SOZO i HYDRO*. Agnieszka Buczek, Marcin Marmol, OPGK Kraków: *Spór o kartografię – blaski i cienie geoinformacji*. Danuta Kubacka, Małgorzata Barszczyńska, Tomasz Walczykiewicz, IMGW Kraków: *Problemy związane z przygotowaniem danych o środowisku w celu przeprowadzenia analiz przestrzennych dla rzek Polski*. Elżbieta Bielecka, Wojskowa Akademia Techniczna, Małgorzata Luc, UJ Kraków: *Od zróżnicowania pokrycia terenu do zróżnicowania krajobrazu. Analiza danych rastrowych*. Paweł Pędzich, Politechnika Warszawska.L: *Zastosowanie oprogramowania Digital Cartographic Studio do opracowania grafiki wojskowych map topograficznych na podstawie danych wektorowych Vmap*.

Dwie następne godziny zostały poświęcone równolegle odbywającym się (w oddzielnych salach) sesjom posterowym. Wszystkie rozpoczęły się trzyminutowymi wystąpieniami poszczególnych referentów. Było dużo emocji, gdyż w każdej sesji posterowej autorzy walczyli o nagrody i wyróżnienia.

Szczegóły dotyczące zarówno sesji referatowych jak i posterowych oraz inne informacje (w tym nagrodzone postery i zdjęcia) można zobaczyć na stronie: <http://home.agh.edu.pl/zfiit/>.

W następnej sesji referatowej „Przetwarzanie, analizowanie, interpretacja geodanych” tematami były zagadnienia z analizy obrazów rastrowych, zasady implementacji metadanych w INSPIRE oraz integracji państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Przewodniczył tej sesji dr hab. Zdzisław Kurczyński – redaktor naczelny Archiwum Fotogrametrii, Kartografii i Teledetekcji, w którym ukaże się drukiem (po recenzjach) część zaprezentowanych referatów i posterów. Przed ogniskiem ostatnim oficjalnym spotkaniem była sesja „ Wykorzystanie geoinformacji w geologii,

ochronie środowiska, rolnictwie, administracji” – przewodniczyła jej dr hab. Beata Hejmanowska. Przedstawiono w tym czasie zagadnienia geoinformacyjne związane ze zmianami brzegu morskiego, składowiskami odpadów, zmianami sposobu użytkowania terenu, dokumentacji lasu i kompleksów krajobrazowo-roślinnych oraz z implementacją dyrektywy INSPIRE.

W ostatnim dniu obrady dotyczyły najpierw „Kształcenia w zakresie geoinformatyki”. Sesję prowadził dr Piotr Wężyk. Przedstawiano tendencje w nauczaniu w zakresie geoinformatyki oraz możliwości korzystania z oprogramowania komercyjnego i darmowego w dydaktyce. Ostatnia sesja tematyczna „Sieci neuronowe w przetwarzaniu obrazów”, której przewodniczył dr Piotr Sawicki, dotyczyła zastosowania sieci neuronowych w analizie zdjęć lotniczych.

Ostatnim spotkaniem uczestników była sesja podsumowująca. Tematem wzbudzającym wiele emocji, były nowe minima programowe w kształceniu na kierunkach geodezji i kartografii w uczelniach technicznych oraz geografii uniwersyteckiej. Uczestnicy sympozjum zgodnie twierdzili, że za mało jest zajęć związanych z budową baz danych topograficznych i tematycznych oraz mapami wykonywanych na ich podstawie. Natomiast zastąpienie części zajęć z GIS, nadmiernie rozbudowanymi, zajęciami z technik pomiarów satelitarnych, zmniejsza możliwości zatrudnienia przyszłych absolwentów. Wnioski z sympozjum dotyczyły zwiększenia czasu na dyskusję po każdej sesji tematycznej. Były też głosy o wydłużeniu czasu na referaty przekrojowe w sesjach plenarnych. Z drugiej strony chwalono formułę równoległych sesji posterowych umożliwiającą młodym przedstawicielom środowisk naukowych prezentacje i publikacje swoich prac. Dają one możliwość zaprezentowania praktycznych zastosowań geoinformacji także przedstawicielom wielu instytucji i przedsiębiorstw.

Po podziękowaniach organizatorom i patronom sympozjum część uczestników wyjechała z Dobczyc. Pozostali zwiedzali piękną okolicę, regenerując siły do dalszych działań w dziedzinie geoinformatyki. Organizacja następnego sympozjum została przekazana Zakładowi Kartografii i Teledektacji IGI GP Uniwersytetu Jagiellońskiego.

SPRAWY CZŁONKOWSKIE

LISTA CZŁONKÓW SKP Stan na dzień 10 kwietnia 2008 r.

Lp.	Nazwisko i imię	Nr ewidencyjny	Miejscowość
1.	Alexandrowicz Stanisław	1/99	Toruń
2.	Andrzejewska Maria	50/99	Warszawa
3.	Augustyniak Jacek	2/99	Warszawa
4.	Bac-Bronowicz Joanna	3/99	Wrocław
5.	Baranowski Marek	53/99	Warszawa
6.	Bernatowicz Joanna	115/2000	Warszawa
7.	Bilska Ewa	66/99	Warszawa
8.	Błędowski Jerzy	132/2000	Wrocław
9.	Borowicz Dorota	125/2000	Wrocław
10.	Brzóška Jolanta	81/99	Poznań
11.	Buczek Agnieszka	116/2000	Kraków
12.	Buczkowski Krzysztof	139/2001	Warszawa
13.	Calka Henryka	87/2000	Warszawa
14.	Chelmiński Maciej	118/2000	Warszawa
15.	Chrobak Tadeusz	4/99	Kraków
16.	Cybulski Krzysztof	123/2000	Warszawa
17.	Czajka Witold	63/99	Zielona Góra
18.	Czajkowska Katarzyna	153/2002	Wrocław
19.	Czajkowska Małgorzata	156/2002	Warszawa
20.	Czarnecka Justyna	104/2000	Poznań
21.	Czerny Andrzej	54/99	Warszawa

22.	Derkowska Dorota	129/2000	Wroclaw
23.	Dobrzyńska Danuta	107/2000	Poznań
24.	Duda Dorota	168/2005	Złocieniec
25.	Dukaczewski Dariusz	62/99	Warszawa
26.	Durajczyk-Starościak Ewa	145/2001	Wroclaw
27.	Fagiewicz Katarzyna	79/99	Poznań
28.	Florek Elżbieta	133/2000	Stupsk
29.	Furdykoń Dariusz	158/2002	Lubań
30.	Galach Henryk	25/99	Warszawa
31.	Gawryszewski Andrzej	41/99	Warszawa
32.	Głażewski Andrzej	58/99	Warszawa
33.	Golaski Janusz	33/99	Poznań
34.	Gotlib Dariusz	23/99	Warszawa
35.	Górski Jacek	131/2000	Olsztyn
36.	Grzempowski Piotr	173/2006	Wroclaw
37.	Horodyski Bogdan	70/99	Warszawa
38.	Iwaniak Adam	31/99	Wroclaw
39.	Janczar Ewa	165/2004	Warszawa
40.	Jankowska Ewa	138/2001	Warszawa
41.	Jankowski Wojciech	83/2000	Warszawa
42.	Janusiewicz Roman	6/99	Wroclaw
43.	Jaranowska Barbara	77/99	Warszawa
44.	Joński Sławomir	117/2000	Warszawa
45.	Kacprzak Maria	46/99	Warszawa
46.	Kaczynski Andrzej	22/99	Warszawa
47.	Kaj Leszek	126/2000	Wroclaw
48.	Kalamucki Krzysztof	7/99	Lublin
49.	Kamiński Jarosław	93/2000	Poznań
50.	Kamiński Zdzisław	56/99	Poznań
51.	Kaprowski Wiesław	60/99	Warszawa
52.	Karpińska Justyna	160/2004	Warszawa
53.	Kistowski Mariusz	136/2000	Gdańsk
54.	Klimczak Halina	28/99	Wroclaw
55.	Klimko Ryszard	8/99	Stupsk
56.	Kliniewski Tadeusz Z.	39/99	Warszawa
57.	Kociuba Dagmara	69/99	Lublin
58.	Kokociński Przemysław	101/2000	Poznań
59.	Kolaczyński Stanisław	29/99	Gdynia
60.	Konias Andrzej	113/2000	Stupsk
61.	Kopka Joanna	159/2002	Warszawa
62.	Koralewska Izabela	109/2000	Poznań
63.	Korycka-Skorupa Jolanta	37/99	Warszawa
64.	Koryzna Aleksandra	170/2006	Poznań
65.	Kościelska-Chmurko Małgorzata	73/99	Warszawa
66.	Kowalski Grzegorz	100/2000	Łódź
67.	Kowalski Henryk	51/99	Warszawa
68.	Kowalski Paweł Jan	59/99	Warszawa
69.	Kozieł Zenon	65/99	Toruń
70.	Krauze-Tomczyk Izabella	9/99	Warszawa
71.	Krupski Jan	10/99	Wroclaw
72.	Krzywicka-Blum Ewa	11/99	Wroclaw
73.	Kuzemko Marcin	92/2000	Poznań
74.	Kuźmiuk Elżbieta	114/2000	Warszawa
75.	Laskowski Jan	38/99	Warszawa
76.	Leonowicz Anna	140/2001	Warszawa
77.	Lubarska Agnieszka	127/2000	Kamień Pom.
78.	Ławniczak Radzym	78/99	Poznań
79.	Łopatto Janusz	85/2000	Warszawa

80.	Machowska Jolanta	47/99	Warszawa
81.	Macioch Andrzej	12/99	Warszawa
82.	Makowski Andrzej	13/99	Warszawa
83.	Malinowski Szymon Piotr	154/2002	Bielsko-Biała
84.	Mamet Hanna	97/2000	Poznań
85.	Marcinkowska Lidia	103/2000	Poznań
86.	Michalak Magdalena	102/2000	Poznań
87.	Michalski Adam	172/2006	Wrocław
88.	Mierkiewicz Marzena	169/2005	Poznań
89.	Mięgoc-Kowalska Beata	52/99	Warszawa
90.	Minorowicz Paweł	120/2000	Wrocław
91.	Momot Agnieszka	75/99	Warszawa
92.	Morawska Bogumiła	88/2000	Warszawa
93.	Mościbroda Jerzy	21/99	Lublin
94.	Najgrakowski Michał	35/99	Poznań
95.	Nakonieczna Iwona	144/2001	Wrocław
96.	Neytchev Pavel	61/99	Gdańsk
97.	Nowacki Tomasz	36/99	Warszawa
98.	Nowak-Ferdhus Elżbieta	82/2000	Wrocław
99.	Okonek Michał	34/99	Łódź
100.	Olczyk Mariusz	64/99	Warszawa
101.	Olszewski Robert	24/99	Warszawa
102.	Ostrowska Elżbieta	143/2001	Warszawa
103.	Ostrowski Jerzy	14/99	Warszawa
104.	Ostrowski Wiesław	40/99	Warszawa
105.	Owsianik Krzysztof	163/2004	Wrocław
106.	Pachniewicz Ewa	157/2002	Warszawa
107.	Pajkert Robert	146/2001	Wrocław
108.	Panasiuk Jan	15/99	Warszawa
109.	Parożyńska Beata	105/2000	Poznań
110.	Parzóch Joanna	164/2004	Wrocław
111.	Pasławski Jacek	30/99	Warszawa
112.	Pawlak Władysław	80/99	Wrocław
113.	Pelczar Maria	20/99	Gdańsk
114.	Pietrusiewicz Witold	150/2002	Warszawa
115.	Piotrowski Remigiusz	44/99	Warszawa
116.	Pitura Piotr	152/2002	Wrocław
117.	Pizoń Małgorzata	151/2002	Warszawa
118.	Poniży Lidia	76/99	Poznań
119.	Postek Stanisław	112/2000	Warszawa
120.	Prichacz Mateusz	86/2000	Wrocław
121.	Przyłuski Ludwik	67/99	Warszawa
122.	Pyka Krystian	147/2001	Kraków
123.	Romanowska Justyna	121/2000	Wrocław
124.	Roszczevska Monika	162/2004	Wrocław
125.	Rutkowski Jan	42/99	Warszawa
126.	Rzadkowski Wojciech	55/99	Warszawa
127.	Rzepecki Janusz	108/2000	Poznań
128.	Rzędowski Jan	142/2001	Warszawa
129.	Sieradzka-Kasprzak Jolanta	72/99	Warszawa
130.	Sikorska Krystyna	48/99	Warszawa
131.	Sikorska-Maykowska Małgorzata	171/2006	Warszawa
132.	Sirko Mieczysław	32/99	Lublin
133.	Siwek Jerzy	68/99	Warszawa
134.	Siwicki Michał	49/99	Warszawa
135.	Skorek Monika	128/2000	Częstochowa
136.	Sokolowski Jerzy	166/2004	Kraków
137.	Spallek Waldemar	124/2000	Wrocław

138.	Stankiewicz Michał	16/99	Warszawa
139.	Stelmach Małgorzata	96/2000	Poznań
140.	Stępień Zofia	26/99	Warszawa
141.	Suchanecka Grażyna	94/2000	Poznań
142.	Suchanecki Paweł	95/2000	Poznań
143.	Sworowski Czesław	45/99	Warszawa
144.	Szaniawska Lucyna	43/99	Warszawa
145.	Szewczuk Janusz	17/99	Kraków
146.	Szolcman Jacek	71/99	Warszawa
147.	Szynkiewicz Ewa	167/2005	Wrocław
148.	Ścisły Marek	122/2000	Wrocław
149.	Świdorski Grzegorz	137/2000	Łódź
150.	Talacha Jarosław	149/2002	Warszawa
151.	Tokarska Elżbieta	74/99	Warszawa
152.	Tomecki Janusz	90/2000	Białystok
153.	Tritt Małgorzata	98/2000	Poznań
154.	Trzmielewski Roman	119/2000	Kraków
155.	Uciechowska-Henska Barbara	106/2000	Poznań
156.	Weintrit Adam	141/2001	Gdynia
157.	Werner Piotr	110/2000	Warszawa
158.	Werner Wiesława	89/2000	Wrocław
159.	Wieczorek Marzena	155/2002	Warszawa
160.	Wieliczko Przemysław	57/99	Poznań
161.	Wiśniewska Emilia	91/2000	Warszawa
162.	Witański Henryk	27/99	Katowice
163.	Witecki Marek	84/2000	Warszawa
164.	Wojtyśiak-Kotlarska Maria	161/2004	Warszawa
165.	Zalewski Wojciech	148/2002	Wrocław
166.	Zawiła-Niedźwiecki Tomasz	111/2000	Warszawa
167.	Zieliński Jerzy	99/2000	Katowice
168.	Ziółkowski Jan	135/2000	Gdańsk
169.	Żynda Stefan	18/99	Poznań
170.	Żyszkowska Wiesława	19/99	Wrocław

W dniu 13 stycznia 2008 r. zmarł nagle mgr Henryk Górski, członek-założyciel SKP. Poświęcamy Mu wspomnienie w niniejszym numerze Biuletynu. Zapamiętamy Go jako znakomitego fachowca, rzutkiego przedsiębiorcę a przede wszystkim jako wspianego Kolegę.

Podobnie jak w poprzednich latach Zarząd Główny SKP utrzymał składki członkowskie w dotychczasowej wysokości. Niestety, bardzo słaba jest aktywność w ich opłacaniu – prawie połowę członków można określić jako „martwe dusze”. Jest to problem, który mimo kilkukrotnych przypomnień, upomnień imiennych oraz osobistych rozmów z niektórymi (przynajmniej) osobami, nie został rozwiązany. Zarząd Główny obecnej kadencji został zobligowany uchwałą Walnego Zgromadzenia Członków SKP z dnia 15. 05. 2007 r. do zweryfikowania listy członków, ponieważ utrzymywanie tego stanu rzeczy uniemożliwia podejmowanie ważnych decyzji statutowych. Weryfikacji tej dokonamy w najbliższych miesiącach – najpóźniej do XXXIII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Słupsku i Ustce (październik 2008 r.). Po raz kolejny przypominamy numer konta SKP:

Stowarzyszenie Kartografów Polskich we Wrocławiu

50 1020 5242 0000 2102 0129 2234

Jubileusz 50-lecia pracy naukowej Prof. dr hab. Ewy Krzywickiej-Blum matematyka, geodety, kartografa

Szczególnym wydarzeniem XX Jesiennej Szkoły Geodezji (Polanica-Zdrój, 16-18 września 2007 r.), które nadało konferencji rangę uroczystości, było uczczenie 50-lecia pracy naukowej prof. dr hab. inż. Ewy Krzywickiej-Blum.

Profesor zwyczajny, doktor habilitowana, inżynier Ewa Krzywicka-Blum jest wybitnym specjalistą z dziedziny geodezji, kartografii matematycznej i tematycznej, modelowania kartograficznego. Uznana w kraju i na świecie za autorytet w tych dziedzinach jest autorką licznych prac i patentów wyznaczających nowe kierunki badań.

Urodziła się we Lwowie. Po wojnie wraz z Rodzicami zamieszkała we Wrocławiu. W latach 1950-1955 odbyła Studia na Wydziale Matematyczno-Fizyczno-Chemicznym Uniwersytetu Wrocławskiego uzyskując dyplom magistra w zakresie matematyki ogólnej. W 1964 r. uzyskała dyplom magistra inżyniera geodety na Wydziale Geodezji Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Pracę naukową profesor Ewa Krzywicka-Blum rozpoczęła jako asystentka (w latach 1954-1960) w Katedrze Matematyki Politechniki Wrocławskiej. Współpracowała naukowo z profesorami J. G. Mikuśińskim (równania różniczkowe) i H. Steinhausem (teoria estymacji). Od 1960 r., z chwilą powstania geodezyjnego kierunku studiów, pracuje w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu późniejszej Akademii Rolniczej. Tutaj też uzyskuje kolejne stopnie naukowe – w 1966 r., na macierzystym Wydziale Melioracji Wodnych, uzyskuje stopień doktora nauk technicznych nadany przez Radę Wydziału i zostaje zatrudniona na stanowisku adiunkta. Stopień doktora habilitowanego Jubilatka uzyskała w roku 1980 na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. *Studia metodyczne wybranych zagadnień redakcji map przyrodniczo-rolniczych*. W 1992 r. otrzymuje tytuł profesorski. Od 1999 r. jest profesorem zwyczajnym w Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Kształci nowych absolwentów, promuje nową kadrę naukową. Jest promotorem 5 prac doktorskich i recenzentem 13 rozpraw doktorskich, 7 habilitacyjnych, 7 na stanowisko i tytuł profesorski. Aktywnie uczestniczy w życiu Uczelni, Wydziału i Katedry

W twórczości naukowej profesor Ewy Krzywickiej-Blum za dominujący nurt prac można uznać traktowanie map jako modeli. Należy tu wymienić prace związane z określaniem wiarygodności dawnych map, dobór odwzorowań do przeznaczenia map tematycznych oraz zastosowanie anamorfoz w kartografii. Jako szczególnie ważny nurt badań można wyróżnić również zastosowanie metod taksonomicznych w kartografii, a więc opracowanie różnych map typów, także map dynamiki procesów. Jest w tych działach kartografii autorytetem, zapraszany do prezentacji osiągnięć na forum krajowym i międzynarodowym.

Osobne, bardzo ważne, miejsce w dorobku twórczym profesor Ewy Krzywickiej-Blum można przypisać pomysłowi metody sonorycznego kodowania obrazów, której praktyczne zastosowanie, potwierdzone

badaniami, znacząco wpływa na rozwinięcie wyobraźni przestrzennej niewidomych. Problematykę tę Jubilatka realizowała w ramach programów badawczych; centralnych, resortowych lub finansowanych przez Komitet Badań Naukowych. Uzyskała szereg nagród i świadectw patentowych.

Dla wielu osób, które współpracowały i współpracują naukowo z Profesorem Ewą Krzywicką-Blum, jest niedościgłym mistrzem. Potrafi zachęcić do pracy, poddać pomysł, zdopingować własną postawą i inwencją. Jej szeroka wiedza geodezyjna, kartograficzna i matematyczna sprawia, że jest wymagająca, nie pობłaża miernym rozwiązaniom i krytykuje je otwarcie. Jubilatka jest osobą niezwykle twórczą, energiczną, bardzo pracowitą, ambitną, obowiązkową.

W latach osiemdziesiątych w Katedrze, z inicjatywy Pani Profesor, podjęto szereg prac związanych z zastosowaniem kartografii matematycznej, a następnie tematycznej oraz kartograficznych metod badań do rozwiązywania różnorodnych zagadnień, związanych przede wszystkim z rolnictwem i gospodarką wodną. Zagadnienia te są do dziś obszarem zainteresowań naukowych pracowników Instytutu. Właśnie w latach osiemdziesiątych prof. Ewa Krzywicka-Blum stworzyła na Akademii Rolniczej znaczący zespół pracowników zajmujących się badaniami naukowymi w dziedzinie kartografii rolnictwa. W tym czasie zostały w Katedrze podjęte liczne prace naukowe zarówno resortowe jak i związane z gospodarką narodową stwarzające możliwości rozwoju tej dziedziny i praktycznego zastosowania uzyskanych wyników badań naukowych. Uzyskane wyniki badań zostały opublikowane w postaci monografii i w licznych publikacjach prezentowanych na konferencjach krajowych i zagranicznych. To właśnie w tych latach dzięki Jubilatce, jej wykształceniu matematycznemu i geodezyjno - kartograficznemu pojawiły się nowe wartości w dziedzinie kartografii. Nawiązane kontakty naukowe z zespołami kartografów; Uniwersytetu Wrocławskiego w osobie profesora Władysława Pawlaka, Politechniki Warszawskiej – profesor Andrzej Makowski, Akademii Rolniczej w Poznaniu – profesor Janusz Gołaski, Uniwersytetu Warszawskiego – profesor Jacek Pasławski, Uniwersytetu im. Marii Skłodowskiej-Curie – profesor Mieczysław Sirko i Jerzy Mościbroda, i wieloma innymi ośrodkami poszerzyły zakres prac w tej dziedzinie. Pani Profesor bierze czynny udział w Szkołach Kartograficznych i konferencjach Kartograficznych organizowanych w Polsce i Międzynarodowych organizowanych na świecie.

Dorobek naukowy profesor Ewy Krzywickiej-Blum obejmuje około 250 pozycji w tym 150 oryginalnych prac naukowych, z czego 35 w języku angielskim. Jest autorem lub współautorem 4 podręczników, 4 monografii i 5 patentów.

O jej autorytecie naukowym świadczy członkostwo w Komitecie Geodezji PAN (od 1987 r.), Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (od 1992 r.), Oddziału Krakowskiego PAN (od 1993 r.), Krajowego Komitetu Asocjacji Kartograficznej (od 1993 r.), Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej (od 1994 r.), Stowarzyszenia Kartografów Polskich (od 1999 r.) i wielu innych.

Współpraca międzynarodowa to naukowe i osobiste kontakty z uczonymi i ośrodkami naukowymi w Bratysławie, Brnie, Pradze, Lille, Strasburgu, Paryżu, Dreźnie i Londynie. Czynny udział w konferencjach i kongresach International Cartographic Association w Budapeszcie, Bournemouth, Kolonii, Barcelonie, Sztokholmie, Ottawie, Pekinie, Durbanie, Madrycie, Moskwie oraz praca w Komisjach ICA. Praca w organizacjach międzynarodowych: Women in the International Cartographic Association, Commission on Theoretical Fields In Cartography, Commission on Tactual Impaired and Low-Vision Mapping, Commission on Geodesy and Cartography, Working Group on Cartography and Children. Od 1999 r., przez dwie kadencje, pełniła funkcję przewodniczącej Komisji „Gender and Cartography”.

Profesor Ewa Krzywicka-Blum ma znaczny dorobek dydaktyczno-wychowawczy, czego wyrazem jest m.in. powołanie jej w skład Rady Międzyuczelnianego Ośrodka Metodycznego Akademii Rolniczych (1990-1993), powierzenie jej przez Rektora obowiązków przewodniczącej stałej Senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Wychowania, powołanie jako eksperta w pracach Komisji Kwalifikacyjnej Biura Amerykańsko-Polskiej Wymiany Naukowej na stypendia Fulbrighta w uczelniach amerykańskich, uhonorowanie dyplomem „Za Zasługi dla rozwoju Studenckiego Ruchu Naukowego AR we Wrocławiu”.

W czasie długoletniej pracy dydaktycznej Jubilatka prowadziła zajęcia na macierzystej Uczelni z przedmiotów: geodezja, geodezja wyższa i astronomia geodezyjna, kartografia matematyczna, kartografia tematyczna, modelowanie kartograficzne. Wypromowała ponad 100 magistrów i inżynierów. Prowadziła także zajęcia na Uniwersytecie Wrocławskim z przedmiotów: matematyka dla kartografów i kartografia matematyczna.

Odnaczona jest Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem „Za zasługi dla Akademii Rolniczej”, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz wie-

loma odznaczeniami resortowymi i związkowymi. Jest laureatką 4 nagród Ministra oraz 20 nagród Rektora Politechniki i Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

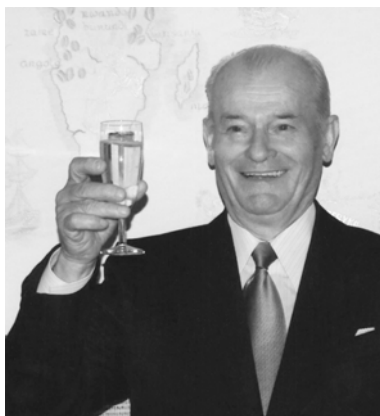
Pełny tekst życiorysu i bibliografia publikacji prof. dr hab. inż. Ewy Krzywickiej-Blum został zamieszczony w Polskim Przeglądzie Kartograficznym, t. 39, nr 4, 2007 r.

Halina Klimczak (Wrocław)

Profesor Ewa Krzywicka-Blum, obok tak znakomitego dorobku naukowego, ma również swe znaczące miejsce w historii powstania Stowarzyszenia Kartografów Polskich. Jako gospodarz seminarium, przed którym w dniu 4 marca 1999 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli ówczesnych organizacji kartograficznych i na którym zdecydowano o powołaniu naszej organizacji, bardzo wydatnie poparła tę inicjatywę, wchodząc w skład grupy członków-założycieli SKP. Była zastępcą przewodniczącego Komisji Rewizyjnej SKP w pierwszej i drugiej kadencji a przewodniczyła tej Komisji w kadencji trzeciej (2004-2007). Obecnie jest członkiem Sądu Koleżeńskiego SKP. Uczestniczyła w większości zebrań Zarządu, zawsze służąc dobrą radą i pomysłem, sprowadzając też do właściwych proporcji nabrzmiałe problemy trzeźwą i chłodną myślą i zawsze będąc „dobrym duchem” Zarządu. Naszej „Pierwszej Damie” życzymy ze szczerego serca pełni szczęścia i zadowolenia w każdej chwili.

Członkowie władz SKP

Osiemdziesięciolecie urodzin redaktora kartografa Jana Laskowskiego

Toast za zdrowie Jubilata w warszawskiej kawiarni Pożegnanie z Afryką

W dniu 1 października 2007 roku odbyło się w Warszawie uroczyste spotkanie koleżanek i kolegów geografów i kartografów z okazji osiemdziesięciolecia urodzin członka naszego Stowarzyszenia od 1999 roku, „magistra honoris causa” Jana Laskowskiego. Tytuł honorowy nadali mu koledzy z Katedry Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego, z którą Jubilat związany jest od 1953 roku, kiedy to ukończył studia geograficzne I stopnia. Trzygodzinna uroczystość przy szampanie miała głównie charakter wspomnieniowy. Podkreślano bogaty dorobek kartograficzny Jubilata, mało dotychczas znany szerszemu gronu kartografów.

Jan Laskowski urodził się 1 października 1927 r. w Osinach koło Mińska Mazowieckiego. Szkołę podstawową ukończył w Mińsku, w czasie okupacji przebywał na robotach przymusowych w Niemczech, a bezpośrednio po wojnie mieszkał najpierw w Szczecinie, a następnie w Kłodzku, gdzie ukończył szkołę średnią. W latach 1950–1953 studiował na Uniwersytecie Warszawskim, pracując jednocześnie w przedsiębiorstwie Geoprojekt. W 1953 r. rozpoczął pracę w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawnictw Kartograficznych, przy czym usiłował ukończyć specjalizację kartograficzną na UW; w latach sześćdziesiątych zdał egzaminy specjalizacyjne, lecz nie złożył pracy dyplomowej. W PPWK pracował (jako redaktor, a następnie kierownik Wydziału Dokumentacji) do 1967 roku, a w latach 1968–1992 (do przejścia na emeryturę) w Minister-

stwie Sprawiedliwości, gdzie zorganizował pracownię kartograficzną i był członkiem Głównej Komisji Badań Zbrodni Hitlerowskich w Polsce.

Pierwsze opublikowane prace kartograficzne Jubilata pochodzą z okresu jego zatrudnienia w PPWK. Zredagował wówczas pięć map państw z serii „Mapa przeglądowa Europy”, a przede wszystkim samodzielnie opracował ścienną mapę *Zbrodnie hitlerowskie na ziemiach Polski w latach 1939–1945* w skali 1:600 000, wydaną w 1962 roku. Już po odejściu kol. J. Laskowskiego z PPWK, wydawnictwo to opublikowało jeszcze trzy jego mapy o tej tematyce: podręczną wersję wymienionej wyżej mapy ściennej w skali 1:1 500 000 (1971), *Zbrodnie hitlerowskie popełnione na dzieciach w Polsce w latach 1939–1945* także w skali 1:1 500 000 (1979) oraz *Walki z najeźdźcą hitlerowskim i zbrodnie hitlerowskie na terenie województwa zielonogórskiego w latach 1939–1945* 1:200 000 (1979). Ponadto praca w Ministerstwie Sprawiedliwości zaowocowała wykonaniem ponad stu map rękopiśmiennych, w tym wielu ściennych, znajdujących się obecnie w archiwach IPN; część z nich została wykorzystana również jako załączniki do książek.

Za swoją pracę kol. J. Laskowski otrzymał m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski oraz odznaki Zasłużonego Działacza Kultury i „Za zasługi dla Warszawy”.

Obecnie Jubilat zajmuje się przygotowaniem do wydania mapy podziałów administracyjnych na ziemiach polskich z lat 1939–1945 oraz projektem *Atlasu martyrologii*. Imponuje znacznie młodszymi od siebie świetną kondycją (uczestniczył np. w konferencjach MAK w Ottawie w 1999, Pekinie w 2001, Durbanie w 2003 i La Coruña w 2005 roku), pogodą ducha i aktywnym udziałem w życiu stołecznej kartograficznej społeczności. W jej też imieniu życzymy mu jeszcze wielu lat w tak znakomitej formie.

Wiesław Kaprowski (Warszawa)

Jubileusz 70-lecia mgr. Jerzego Ostrowskiego

Jubilat udowadnia, że nie ma węża w kieszeni...

Obchodzący wiosną tego roku 70-te urodziny Jerzy Ostrowski jest osobą doskonale znaną w naszym środowisku. Odkładając do drugiego tegorocznego numeru „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” nieco szersze omówienie dokonań i zasług Jubilata, tutaj naszkicuję tylko główne kierunki jego działalności.

Urodził się, wychował i uzyskał maturę w Łukowie. Zauroczony mapą Polski J. Szaflarskiego i atlasem E. Romera, postanowił zostać kartografem. Z takim zamiarem rozpoczął studia geograficzne na Uniwersytecie Warszawskim i jesienią 1960 roku ukończył specjalizację kartograficzną. Odbył roczny staż w PPWK. Przez trzy lata był asystentem w Katedrze Kartografii u prof. S. Pietkiewicza a następnie stypendystą w Instytucie Geografii PAN. Od 1967 roku do 2003 był etatowym pracownikiem Instytutu w pracowni noszącej dzisiaj nazwę Pracowni Kartografii i Systemów Informacji Geograficznej. W tym czasie w latach 1985-1987 pełnił również funkcję Redaktora Naczelnego PPWK.

Jako pracownik Instytutu brał udział w opracowaniu obu naszych atlasów: *Narodowego Atlasu Polski* (1973-1987) i *Atlasu Rzeczypospolitej Polskiej* (1993-1997). Do pierwszego z nich opracował wspólnie

z J. Kondrackim mapę *Regiony fizycznogeograficzne*, a do drugiego mapę hipsometryczną Polski z cięciem co 40 m do wysokości 400 m, a więc obejmującym ponad 95% terytorium Polski.

W czasie trzyletniej pracy w Katedrze Kartografii UW brał udział pod kierownictwem prof. S. Pietkiewicza w opracowaniu serii siedmiu map regionów Polski w skali 1:250 000. Przygotował i wydał w 1969 roku świetne syntetyczne opracowanie *Mapy hipsometryczne Polski – przegląd historyczno-bibliograficzny* a w 1965 r. nowe ujęcie hipsometrycznej mapy Polski w skali 1:4 000 000.

Taka praca i osiągnięcia z pewnością zadowolilyby wielu kartografów. Jest to jednak tylko niewielki fragment działalności Jerzego Ostrowskiego, dla którego zasadniczą i niezmienną motywacją działania jest tylko dobro naszej kartografii i jej prestiż.

Dzisiaj najlepiej są chyba znane zabiegi Jerzego o materiały do „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”. Jest obecnie jedyną osobą w redakcji i Radzie Redakcyjnej pracującą od początku wydawania w Warszawie tego kwartalnika. Bez względu na pełnione funkcje w redakcji, a w latach 1985-1995 był redaktorem naczelnym, zawsze zabiegał o materiały do kolejnego numeru. Znany ze swych zamilowań kronikarskich niejednokrotnie „wyciskał od autorów prośbą i groźbą” sprawozdania, dzięki czemu kwartalnik jest bogatym i pełnym źródłem informacji o naszym życiu kartograficznym.

Prowadzi w „Przeglądzie” od początku, a więc od 1969 roku, „Nowości wydawnicze”, mając ambicje rejestrowania wszystkich wartościowych publikacji kartograficznych. Jest też autorem ważnych opracowań artykułowych z zakresu redakcji map (m.in. o przedstawianiu osadnictwa na mapie 1:2 500 000, czy opracowaniu planów miast na przykładzie rodzinnego Łukowa – przygotowany wspólnie z bratem Wiesławem), historii kartografii (m.in. o genezie kartografii romerowskiej, opublikowany w 1971 r. co wywołało niezadowolone romerydów), wreszcie wielu wnikliwych i krytycznych recenzji. Jego zainteresowania bibliograficzne datują się od czasu, gdy prof. S. Pietkiewicz zlecał mu przygotowywanie do międzynarodowej publikacji „Bibliotheca Cartographica”, corocznie ok. 100 najważniejszych polskich pozycji kartograficznych. Dzięki swojej systematyczności posiada obecnie liczącą około 17 000 fiszek dokumentację polskiego piśmiennictwa kartograficznego. Poza systematycznie prowadzonym działem w „Przeglądzie” publikuje bibliografie tematyczne m.in. w „Polish Cartography”, a ostatnią jest zamieszczona w zeszycie poświęconym 100-leciu *Atlasu Geograficznego* E. Romera.

Od początku istnienia Komisji Kartograficznej PTG, której był współinicjatorem (z W. Kaprowskim i H. Górskim), był jej aktywnym członkiem a w latach 1975-1979 jej Przewodniczącym. Pracując w zarządzie Komisji, a potem Oddziału Kartograficznego, redagował wielokrotnie materiały konferencyjne, a przede wszystkim zawsze z zaangażowaniem przedstawiał szerokie plany dotyczące dalszych konferencji i publikacji. Był inicjatorem i redaktorem kilku znanych publikacji m.in. „Polish Cartography”, czy serii „Polskie nazwy geograficzne świata”. Z tą ostatnią serią związany jest Jego udział od 1985 r. w pracach Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Kraju. Był m.in. członkiem polskiej delegacji na posiedzenie Grupy Ekspertów ONZ do spraw Nazw Geograficznych, które odbyło się w Nowym Jorku w 1999 r. Obecnie jest członkiem Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski publikującej serię „Nazewnictwo geograficzne świata”.

Od 1975 r. nasz Jubilat jest członkiem Zespołu Historii przy Instytucie Historii Nauki PAN. Uczestniczył w konferencjach Zespołu, redagował kolejne tomy publikacji a w kwietniu tego roku został wybrany wiceprzewodniczącym Zespołu.

Pisząc nawet skrótowo o dokonaniach Jubilata, trzeba wspomnieć o Jego inicjatywach takich jak organizacja corocznych ogólnopolskich konferencji kartograficznych, konferencji MAK w Warszawie w 1982 roku, czy nadanie imienia Eugeniusza Romera w 1996 roku PPWK. Jego pomysłem było powołanie w 1976 roku Komitetu MAK. Był bardzo aktywny w czasie przygotowań do warszawskiej konferencji MAK, ale też jako członek dwu komisji MAK: Komisji Przekazu Kartograficznego kierowanej początkowo przez L. Ratajskiego oraz Komisji Atlasów Regionalnych w latach 1987-2005. Uczestniczył w kilkunastu konferencjach Asocjacji, poczynając od konferencji w Madrycie.

Zamkniętą kartą w jego działalności była praca w latach 1969-1989 w redakcji „Poznaj Świat” jako kierownika działu kartograficznego. Wraz z objęciem przez prof. L. Ratajskiego stanowiska Redaktora Naczelnego, wzrosło znaczenie ilustracji kartograficznych – m.in. na ostatniej stronie zamieszczano co miesiąc mapę, tematycznie związaną z jednym z artykułów. Od 1972 roku mapy te były opracowywane przez Jerzego. Podróżował w ten sposób po świecie i poznawał go w swojej wyobraźni, ale jest on też podróżnikiem nie pomijającym żadnej okazji, aby zwiedzić nieznaną zakątki. Początkowo – w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych – były to wyjazdy Katedry Kartografii „na zachód”, później, po zmia-

nie ustroju, wyjazdy prywatne na Kresy, do Afryki, na Syberię, do Azji i Ameryki Południowej, a za kilka miesięcy wyjeżdża do Stanów Zjednoczonych, aby zobaczyć Kanion Kolorado i zachodnie wybrzeże.

Dołączamy się do życzeń urodzinowych – dalszych lat zdrowia i takiej jak dotychczas aktywności.

Jacek Pasławski (Warszawa)

Postscriptum

Sylwetka naszego Jubilata jest z konieczności lakonicznie przedstawiona – nie ulega żadnej wątpliwości, że jest to Postać w naszej kartografii znacząca i wielce zasłużona. Absolutnie nie można pominąć Jego udziału w powstaniu Stowarzyszenia Kartografów Polskich. Na pamiętnym zebraniu założycielskim w marcu 1999 r. we Wrocławiu bardzo energicznie, wręcz żarliwie przekonywał do celowości utworzenia tej organizacji, skupiającej całe środowisko polskich kartografów. Dał temu wyraz w retrospektywnym artykule pt. *Sekcje, komisje komitety, zespoły – czyli organizacje polskich kartografów w latach 1957-1999* w naszym pierwszym Biuletynie SKP z tego samego roku oraz notatce *Wrzescie razem* (GEODETA nr 1/2002). Jest członkiem-założycielem SKP a także od początku istnienia naszego Biuletynu bardzo aktywnym i pomocnym jego współredaktorem. Bez jego rozległej „bazy wiedzy” i fenomenalnej wręcz pamięci o różnorodnych wydarzeniach z odleglejszej czy też bliższej przeszłości nie byłoby możliwe prowadzenie działań „Okrągłe rocznice w polskiej kartografii” czy „In memoriam”.

Jubilat Jerzy znany jest także z bardzo aktywnego uczestnictwa we wszelkich spotkaniach naukowych czy zawodowych kartografów – praktycznie nie ma dyskusji bez Jego głosu, sugestii, pomysłu czy z reguły wyważonego komentarza, nawet krytycznego. Zawsze wypowiada się z wielkim zaangażowaniem emocjonalnym. Jest „duszą” spotkań towarzyskich przy takich okazjach, potrafi „sypnąć” anegdotą – kartograficzną! – w stosownej chwili.

W tych skromnych słowach dziękuję Ci, Jurku, za wszelką pomoc i zaraźliwy optymizm przy naszym wspólnym dziele, jakim jest ten Biuletyn.

Jan Krupski (Wrocław)

Na Jubileusz 70-lecia Kartografa Jerzego Ostrowskiego

Nie każdy by to potrafił:
nie dla sławy i mamony
Kronikarzem Kartografii
ciągle być niezastąpionym!

A Ty blisko lat pięćdziesiąt,
czując jakiś imperatyw,
wziąłeś to na swoje barki,
bez forsy i prerogatyw!

Na życie masz prosty sposób,
bo się wtedy dobrze czujesz,
kiedy popijając kawę,
piszesz coś lub redagujesz.

I mimo, że Ci strzełiło
lat siedem równych dziesiątek,
nie marnujesz ani chwili,
przędąc kartografii wątek.

Choć się wszyscy starzejemy
i każdemu lat przybywa,
przecież wiemy, że nas jeszcze
czeka piękna perspektywa.

Z okazji Jubileuszu
przyjmij dzisiaj od nas wszystkich
najgłębsze uszanowanie,
pocałunki i uściski.

I się nie zamartwiaj z góry,
nie zważaj na burze, słoty,
bo z największą przyjemnością
przysporzymy Ci roboty.

Choć życzenia to banalne,
sklecone na „łapu-capu”,
wręczamy Ci je w imieniu
Katedry oraz SKP-u.

10 marca 2008 r. *Bogdan Horodyski*

IN MEMORIAM

Prof. dr hab. inż. Wiktor Grygorenko (1927–2008)

Pożegnaliśmy niedawno profesora Wiktora Grygorenkę, jedną z czołowych postaci polskiej kartografii ostatniego półwiecza, wielce zasłużonego topografa wojskowego i nauczyciela akademickiego, autora wartościowych podręczników i prac naukowych.

Wiktor Grygorenko urodził się 6 marca 1927 roku. Maturę uzyskał w 1949 r. w Katowicach. Po przeszkoleniu wojskowym w Oficerskiej Szkole Topografów odbywał studia geodezyjne w Wojskowej Akademii Inżynierskiej w Moskwie. Po powrocie do Warszawy w 1959 r. pracuje w Wojskowych Zakładach Kartograficznych, a później w Zarządzie Topograficznym Sztabu Generalnego. Równocześnie od chwili ukończenia studiów, podejmuje pracę dydaktyczną w Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie. Na potrzeby studentów opracowuje skrypty z zakresu redagowania map, reprodukcji kartograficznej oraz kartografii matematycznej. W 1970 r. ukazuje się jego obszerny podręcznik *Redakcja i opracowanie map ogólnogeograficznych*.

Był członkiem redakcji znanego ogólnoinformacyjnego *Atlasu świata* wydawanego w latach 1962–1968, znanego za granicą jako *Pergamon World Atlas*. W atlasie tym zastosowano nowe oryginalne odwzorowanie dla map świata, opracowane przez W. Grygorenkę, znane jako odwzorowanie Służby Topograficznej WP.

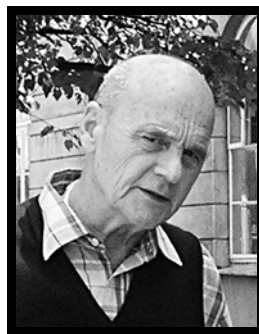
W 1971 r. otrzymuje stopień doktora nauk technicznych w zakresie kartografii na Politechnice Warszawskiej. Tematem pracy były teoretyczne podstawy automatycznego przetwarzania informacji kartograficznej. Dr W. Grygorenko był w Polsce jednym z pionierów wykorzystania komputerów w kartografii. Jest autorem wielu cenionych opracowań na ten temat. Swoje zainteresowania naukowe mógł szerzej rozwijać po przejściu w 1972 r. na Uniwersytet Warszawski. Tu pod jego kierunkiem powstało szereg opracowań dotyczących generalizacji map z wykorzystaniem sprzętu komputerowego. W 1978 roku otrzymał tytuł doktora habilitowanego na podstawie pracy *Kwantytatywne parametry kompozycji treści mapy*, w której sformułował koncepcję ilościowego modelu mapy.

W 1980 r. W. Grygorenko zostaje kierownikiem Katedry Kartografii na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych, a w 1981 roku zostaje także dziekanem do spraw studenckich. Funkcję tę pełnił przez dwie kadencje, z których pierwsza przypadła na trudny okres stanu wojennego, kiedy to wielokrotnie stawał w obronie studentów zyskując ich wdzięczność i szacunek. Jesienią 1982 r. objął również kierownictwo Zakładu Kartografii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, którym kierował do 1992 r. Mając znaczne doświadczenia dydaktyczne, opublikował kilka ciekawych artykułów na temat kształcenia kartografów o przygotowaniu geograficznym. Jako kierownik dwóch placówek dydaktycznych, aktywnie uczestniczył w konferencjach, zjazdach i szkołach kartograficznych, pobudzając swoimi wystąpieniami do dyskusji. Podczas XI Konferencji Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej w Warszawie latem 1982 r. przedstawił referat *Cybernetyczny model przekazu kartograficznego*. Była to w pewnym stopniu kontynuacja i rozwinięcie koncepcji prof. L. Ratajskiego na temat modelu przekazu informacji. Przedmiotem zainteresowań Profesora (tytuł ten otrzymał w 1992 r.) były głównie zagadnienia teoretyczne związane z automatyzacją procesu sporządzania i użytkowania map. Potrzeby dydaktyczne skłoniły Go do zainteresowania się historią kartografii i z tego zakresu opublikował kilka ciekawych prac, a ponadto żywo uczestniczył w spotkaniach historyków kartografii. Pełnił wiele funkcji społecznych zarówno na Uniwersytecie Warszawskim, jak i w środowisku geodetów i kartografów.

Zmarł w Warszawie 25 lutego 2008 r. Mimo, że od kilku lat z powodu ciężkiej choroby Profesora nie mieliśmy z Nim bliższego kontaktu, w ostatnią drogę na cmentarz w podwarszawskiej Miłosnej odprowadzili Go i pożegnali liczni dawni współpracownicy i uczniowie.

Jacek Pasławski (Warszawa)

Mgr Henryk Górski
(1929–2008)

W połowie stycznia br. bardzo poruszyła nasze środowisko wiadomość o śmierci Henryka Górskiego, niezwykle aktywnego do ostatnich dni życia, mimo że miał kłopoty ze zdrowiem i że zbliżała się 79 rocznica jego urodzin. Zasłużony przede wszystkim dla polskiej kartografii szkolnej, angażował się także w różne formy działalności społecznej. Droga życiowa i obie te dziedziny jego aktywności zostały już przypomniane na łamach „Geodety” i „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, w tym miejscu skupię się zatem na kilku informacjach o jego mniej znanych inicjatywach i zasługach. Najpierw jednak garść podstawowych faktów z jego *curriculum vitae*:

Henryk Górski urodził się 19 stycznia 1929 r. w Golubiu (dziś część Golubia-Dobrzynia) w rodzinie nauczycielskiej. Świadcstwo dojrzałości uzyskał w Koszalinie, gdzie potem pracował przez rok jako nauczyciel. W latach 1950–1955 odbył studia geograficzne – najpierw w Poznaniu, a następnie w Warszawie, zakończone dyplomem magistra ze specjalnością kartograficzną. Już w czasie studiów zaczął pracować w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawnictw Kartograficznych, z którym związał się aż do 1982 r., pełniąc prawie cały czas (od 1959 r.) funkcję kierownika Redakcji Map Szkolnych. W latach 1983–1991 kierował Redakcją Kartograficzną w Przedsiębiorstwie Eksportu Geodezji i Kartografii „Geokart”, a w latach dziewięćdziesiątych XX w. współpracował ze spółką Geocenter przy adaptacji na polski rynek nowoczesnych niemieckich atlasów świata. Wreszcie w 1999 r. założył niewielką firmę kartograficzną Geoida, świadcząca usługi dla różnych wydawnictw.

Zmarły przeszedł do historii polskiej kartografii przede wszystkim jako współtwórca czterech wielokrotnie wznawianych atlasów szkolnych, opracowanych pod jego kierunkiem w PPWK, w tym najpopularniejszego *Atlasu geograficznego* (licealnego), który w latach 1962–2000 miał aż 32 wydania; był także współredaktorem *Powszechnego atlasu świata* (1973), opracowanego w „Geokarcie” narodowego atlasu Afganistanu (1985) oraz współautorem (z M. Wilczyńską-Wołoszyn) dwuczęściowego oryginalnego szkolnego atlasu *Przyroda. Wprowadzenie w świat mapy* (2001 i 2002).

Głównym forum działalności społecznej Henryka Górskiego było Polskie Towarzystwo Geograficzne. Tu należy przypomnieć jego inicjatywę (wspólnie z W. Kaprowskim i J. Ostrowskim) powołania w 1964 r. Sekcji Kartograficznej przy Oddziale Warszawskim, z której wkrótce potem wyłoniła się Komisja Kartograficzna PTG, a przede wszystkim o zdopingowaniu kierownictwa tej Komisji i dyrekcji PPWK do podjęcia ponownej próby uzyskania zgody cenzury na wspólne wydawanie „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”. Jak wiadomo, mimo wcześniejszej odmowy, zabiegi te zakończyły się sukcesem, a 40-lecie owej ważnej decyzji przypada właśnie w tym roku. Przez kilka kadencji był aktywnym członkiem władz Komisji oraz uczestnikiem kilkunastu zorganizowanych przez nią konferencji i szkół kartograficznych – ostatni raz, jak dobrze pamiętamy, we wrześniu 2007 r. w Nałęczowie. Gdy powstała inicjatywa powołania Stowarzyszenia Kartografów Polskich, stał się gorącym zwolennikiem tej mającej zjednoczyć nasze środowisko i jednym z jej członków założycieli. Uczestniczył w kilku zebraniach Stowarzyszenia, przestrzegając w dyskusjach przed podejmowaniem kontrowersyjnych i ryzykownych decyzji.

Na szczególnie podkreślenie zasługuje aktywność H. Górskiego związana z naszym uczestnictwem w Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej. Już w 1964 r. włączył się do pracy nad polskim słownictwem do międzynarodowego słownika terminologii kartograficznej. Od 1983 r. aktywnie działał w Naro-

dowym Komitecie ds. MAK przy Instytucie Geodezji i Kartografii. Zasłużył się jednak przede wszystkim jako niezłomny organizator polskiego udziału w konkursach kartograficznych rysunków dzieci ze szkół podstawowych im. Barbary Petchenik, odbywających się od 1993 r. co dwa lata przy okazji międzynarodowych konferencji kartograficznych MAK. Zorganizował siedem takich konkursów na szczeblu krajowym, a wybrane przez specjalne jury najlepsze pięć prac wysyłaliśmy na kolejne konferencje: do Barcelony (1995), Sztokholmu (1997), Ottawy (1999), Pekinu (2001), Durbanu (2003), La Coruña (2005) i ostatnio do Moskwy (2007). Prawie za każdym razem (z wyjątkiem konferencji pekińskiej) przywoziliśmy zasłużone nagrody i wyróżnienia, a nagrodzony w Barcelonie świetny rysunek 11-letniego Łukasza Rybaka z podwarszawskiego Płochocina zdobył światową popularność dzięki opublikowaniu go w masowym nakładzie na karcie pocztowej UNICEF-u. Pozostaje otwarte pytanie, kto zdoła zastąpić Zmarłego w tak skutecznym i zaangażowanym kierowaniu tą jakże ważną i pożyteczną akcją.

Henryk Górski zmarł nagle 13 stycznia 2008 r. O jego niezwyklej popularności w naszym kartograficznym towarzystwie i pamięci o licznych zasługach świadczyło tłumne uczestnictwo jego licznych przyjaciół i znajomych w uroczystościach pogrzebowych na południowych peryferiach Warszawy, gdzie ostatnio mieszkał.

Jerzy Ostrowski (Warszawa)

Dr inż. Czesław Przewoźnik (1928–2008)

Dr inż. Czesław Przewoźnik rozstał się formalnie z polską geodezją i kartografią 28 lat temu, a wciąż jeszcze weterani naszej dyscypliny wspominają go jako najlepszego szefa cywilnej służby geodezyjno-kartograficznej, czemu dali wyraz w opublikowanych po jego śmierci 27 grudnia 2007 r. okolicznościowych tekstach w „Geodecie” i „Przeglądzie Geodezyjnym”. Wymienione tam zasługi Zmarłego warto uzupełnić kilkoma dodatkowymi faktami, dotyczącymi kartograficznego wątku jego działalności. Młodszym członkom Stowarzyszenia należy się ponadto przypomnienie sylwetki tego nieznanego już im wizjonera i reformatora.

Czesław Przewoźnik urodził się 31 lipca 1928 r. w Devinie na Słowacji. W 1950 r. ukończył szkołę średnią w Szczecinie, w 1954 r. tamtejszą Szkołę Inżynierską, a w 1956 r. studia na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Gdańskiej. W latach 1956–1968 pracował kolejno w Biurze Projektów Budownictwa Komunalnego w Gdańsku, Gdańskim Przedsiębiorstwie Budownictwa Miejskiego oraz Gdańskim Zjednoczeniu Budownictwa – w dwóch ostatnich firmach jako dyrektor. W 1968 r. został powołany na stanowisko podsekretarza stanu w Ministerstwie Przemysłu Materiałów Budowlanych, które piastował przez następne pięć lat.

W wyniku reorganizacji naczelnych organów administracji państwowej w 1972 r. utworzono nowe Ministerstwo Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, któremu został m.in. podporządkowany Główny Urząd Geodezji i Kartografii. W następnym roku stanowisko podsekretarza stanu w tym ministerstwie, a równocześnie prezesa GUGiK powierzono Czesławowi Przewoźnikowi. Wbrew obawom środowiska geodezyjnego, ten człowiek „spoza branży” bardzo szybko rozpracował niedomagania ówczesnej cywilnej służby geodezyjnej i kartograficznej oraz stał się jej konsekwentnym reformatorem. Tylko hasłowo przypomnijmy, że w czasie swojego siedmioletniego prezesowania doprowadził m.in. do koncentracji potencjału produkcyjnego przedsiębiorstw geodezyjno-kartograficznych poprzez utworzenie Zjednoczenia „Geokart”, do utworzenia Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjno-Kartograficznej oraz ośrodków wojewódzkich i rejonowych, utworzenia Ośrodka Przetwarzania Obrazów Lotniczych i Satelitarnych w IGIK oraz Centrum Informatycznego Geodezji i Kartografii. Pod jego kierunkiem w 1974 r. został opracowany długofalowy program rozwoju geodezji i kartografii w Polsce i sukcesywnie przystępowano do realizacji jego poszczególnych punktów, w tym opracowywania map topograficznych do celów gospodarczych. Ważną decyzją było powołanie w GUGiK na początku 1978 r. samodzielnego Biura Kartografii, w którym zrodziła się idea sfinansowania i wydania przez Urząd nowego atlasu narodowego Polski, zrealizowana ostatecznie dopiero w latach dziewięćdziesiątych.

Koniecznym należy przypomnieć miejsce doktora (od 1975 r.) inż. Czesława Przewoźnika w naszym uczestnictwie w pracach Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej. To on podjął najpierw decyzję o wydaniu przez GUGiK pierwszego tomu specjalnego wydawnictwa „The Polish Cartography” na VIII Konferencję MAK w Moskwie, gdy zaś polscy kartografowie zwrócili się do niego z wnioskiem o podjęcie się

zorganizowania w 1982 r. w Warszawie XI Międzynarodowej Konferencji MAK, bardzo szybko podjął pozytywną decyzję, pozwalającą na wszczęcie odpowiednich kroków na forum Asocjacji. On również powołał w 1979 r. 28-osobowy komitet organizacyjny tej konferencji i żywo interesował się postępowaniem jego prac.

Po odwołaniu ze stanowiska prezesa GUGiK w 1980 r. był przez siedem lat wojewodą śląskim, gdzie również dał się poznać jako dobry gospodarz, a wróciwszy do Warszawy został podsekretarzem stanu w Ministerstwie Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej, skąd w 1991 r. odszedł na emeryturę. Związany przez większość życia zawodowego z budownictwem, dzięki swoim reformatorskim inicjatywom i decyzjom zasłużył również na trwałe miejsce w najnowszych dziejach naszej geodezji i kartografii.

Jerzy Ostrowski (Warszawa)

Mgr Anna Kaszuba (1944–2005)

Z dużym opóźnieniem dotarła do nas wiadomość, że zmarła w Kanadzie mgr Anna Kaszuba, a tym samym grono polskich kartografów działających za granicą zostało uszczuplone. W krótkiej notce biograficznej postaram się przypomnieć Zmarłą znajomym i zapoznać innych z jej działalnością.

Anna Kaszuba urodziła się 13 lipca 1944 r. w Borzęcinie k. Lublina. Patriotyczna atmosfera domu rodzinnego, a także przywiązanie przez rodziców (szczególnie ojca) ogromnej wagi do nauki zaowocowało zdobyciem wyższego wykształcenia przez wszystkich trojga dzieci państwa Kaszubów (syn Jan ukończył biologię, córka Danuta – medycynę, a Anna – geografię).

Anna bez najmniejszych trudności przechodziła poszczególne etapy wykształcenia. Szkołę podstawową ukończyła w Uchaniach (1958), a Liceum Ogólnokształcące w Chełmie (1962). Z wyborem kierunku studiów nie miała trudności z racji zainteresowań podróźniczych. Przedmiotem studiów stała się geografia, a uczelnią Uniwersytet Łódzki. Po trzech latach należało się zdecydować na specjalizację. Wybór padł na kartografię. Najbliższym ośrodkiem kształcącym kartografów był Lublin, a kierownikiem Katedry Kartografii – prof. Franciszek Uhorcza. Ania zaopatrzona w listy polecające została bardzo ciepło przyjęta przez Profesora. Od początku studiów w Lublinie czynnie włączyła się w opracowywanie map do „Geografii Powszechnej”. Po ich ukończeniu w 1967 r. została przyjęta do pracy w Instytucie Geografii Historii Kościoła Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, kierowanego przez prof. Jerzego Kłoczowskiego. W tym czasie wykonała wyposażenie kartograficzne do monografii *Kościół w Polsce*. W latach 1970-1974 odbyła studia na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL, zakończone dyplomem magisterskim. W 1978 r. wyjechała do Kanady, osiedliła się w Toronto. Zmieniła stan cywilny (Kukielka) i podjęła pracę w Metro Map. W roku 1983 przeniosła się do Montrealu i założyła prywatną pracownię kartograficzną. Pierwszym opracowaniem nowej firmy był plan Montrealu i okolic wydany w 1985 roku, który doczekał się kilku wydań i wariantów (*The South Shore, The West Island, Laval–The North Shore*). Jedną z tych prac *The West Island* została uhonorowana w 1991 roku nagrodą Silver Award Gutenberg.

Dalszą działalność firmy uniemożliwiła choroba. Anna Kaszuba zmarła 4 czerwca 2005 r. i została pochowana na cmentarzu Pres du Fleuve w Montrealu.

Mieczysław Sirko (Lublin)

OKRĄGLE ROCZNICE W KARTOGRAFII POLSKIEJ W 2008 ROKU

Już po raz szósty publikujemy zestawienie wybranych rocznic, przypadających w kolejnym roku kalendarzowym, a związanych z przeszłością polskiej kartografii. Podobnie jak w poprzednich wykazach, podzielono je na rocznice urodzin, nominacji lub śmierci osób (nie tylko kartografów) zasłużonych dla naszej dyscypliny, rocznice utworzenia, przekształcenia lub likwidacji ważnych instytucji i organizacji oraz istotnych faktów z ich działalności, wreszcie rocznice pojawienia się na rynku zasługujących na przypomnienie publikacji – atlasów, map, podręczników itp. Celem jest jak zwykle odświeżenie naszej pamięci o osobach i wydarzeniach z niezbyt odległej przeszłości, albowiem – jak już ktoś trafnie stwierdził:

*By zrozumieć drogę przyszłą
trzeba wiedzieć skąd się wyszło.*

1. Personalia

130 lat temu, w 1878 r.

- urodził się Władysław Semkowicz, historyk, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, autor szkolnych atlasów i map historycznych (zm. w 1949 r.).

100 lat temu, w 1908 r.

- urodził się Tadeusz Garlej, kartograf samouk, znakomity rysownik, wieloletni współpracownik M. Janiszewskiego i współautor jego map, pracownik Instytutu Geografii PAN, autor i redaktor map do *Narodowego atlasu Polski* (zm. w 2000 r.)
- urodził się Jerzy Kondracki, geograf fizyczny, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, przewodniczący Komitetu ds. Kartografii Ogólnej przy Prezesie GUGiK, przewodniczący Rady Redakcyjnej „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, redaktor pierwszego powojennego *Małego atlasu Polski*, autor syntetycznych map środowiska przyrodniczego w obu atlasach narodowych (zm. w 1998 r.).
- urodził się Felicjan Piątkowski, kartograf i poligraf, po wojnie dyrektor Biura Kartograficznego GUPK, profesor Politechniki Warszawskiej, inicjator i pierwszy przewodniczący Sekcji Kartograficznej Stowarzyszenia Geodetów Polskich, autor trzech podręczników kartografii i reprodukcji kartograficznej (zm. w 2004 r.).
- urodził się Józef Szaflarski, geograf i kartograf, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Katowicach, autor akademickiego podręcznika *Zarys kartografii* (1955, 1965), ściennych i podręcznych map fizycznych Polski i kontynentów oraz prac z zakresu historii kartografii (zm. w 1989 r.).

90 lat temu, w 1918 r.

- urodził się Jerzy Kostrowicki, geograf ekonomiczny, profesor Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, autor koncepcji szczegółowego kartowania użytkowania ziemi oraz map typologii rolnictwa Polski i Europy (zm. w 2002 r.).

80 lat temu, w 1928 r.

- zmarł Józef Bazewicz, autor i wydawca *Atlasu geograficznego ilustrowanego Królestwa Polskiego* (1907) oraz ściennych map szkolnych (ur. w 1862 r.).
- zmarł Ludomir Sawicki, geograf, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, współautor doskonałego szkolnego *Atlasu geograficznego* (1922–25) i map ściennych autor obszernej rozprawy o zdjęciu topograficznym Galicji Zachodniej (ur. w 1884 r.).
- urodziła się Janina E. Piasecka, geografka, adiunkt na Uniwersytecie Wrocławskim, inicjatorka i przewodnicząca Podkomisji Kartografii Globusowej polskiego Towarzystwa Geograficznego, autorka prac z zakresu historii kartografii.
- urodził się Andrzej Wróbel, geograf ekonomiczny, profesor Instytutu Geografii PAN, inicjator wdrożenia nowych idei i metod kartografii w środowisku polskich geografów (zm. w 1999 r.).

75 lat temu, w 1933 r.

- urodziła się Ewa Krzywicka-Blum, matematyk i kartograf, profesor Akademii Rolniczej (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy) we Wrocławiu, członek założyciel Stowarzyszenia Kartografów Pol-

- skich, wieloletnia przewodnicząca komisji Gender and Cartography Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej, autorka licznych prac z zakresu modelowania kartograficznego.
- urodził się Tomasz Niewodniczański, z wykształcenia fizyk, kolekcjoner dawnych map i właściciel ich cennego zbioru w Bitburgu (RFN), inicjator i współorganizator wielkich wystaw swojej kolekcji w Warszawie, Gdańsku i Wilnie.
  - urodził się Jan Szeliga, geograf kartograf, profesor Uniwersytetu Gdańskiego, autor cennych rozpraw poświęconych dziejom kartografii staropolskiej.
- 60 lat temu, w 1948 r.**
- zmarł Jan Piątek, dyrektor lwowskiej Książnicy Polskiej, a od 1924 r., po jej połączeniu ze spółką akcyjną Atlas, dyrektor naczelny Książnicy-Atlas (ur. w 1881 r.).
- 30 lat temu, w 1978 r.**
- zmarł Bronisław Dzikiewicz, kartograf i topograf, oficer Wojskowego Instytutu Geograficznego, po wojnie profesor Wojskowej Akademii Technicznej, autor kilkakrotnie wznawianego podręcznika *Topografia* (ur. w 1899 r.).
- 25 lat temu, w 1983 r.**
- zmarł Karol Buczek, historyk, profesor Instytutu Historii PAN, wybitny badacz dziejów kartografii staropolskiej, autor monografii *Dzieje kartografii polskiej od XV do XVIII wieku* (1963, tłum. ang. 1966 i 1987) (ur. w 1902 r.).
  - odszedł na emeryturę wieloletni dyrektor Państwowego Przedsiębiorstwa Wydawnictw Kartograficznych Jan Rzędowski, a na jego miejsce została powołana Alina Meljon, przedtem kierowniczka Redakcji Technicznej w tym przedsiębiorstwie.
- 20 lat temu, w 1988 r.**
- zmarł Zbigniew Brunner, inżynier kartograf, wieloletni dyrektor techniczny w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawnictw Kartograficznych, członek Komitetu Redakcyjnego „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” (ur. w 1923 r.)
  - zmarł Edmund Romer, syn Eugeniusza, inżynier elektryk, autor wspomnień o ojcu pt. *Geograf trzech epok* (ur. w 1904 r.).
  - zmarł Edward Rühle, geograf i geolog, w czasie okupacji współorganizator tajnego powielania map topograficznych na potrzeby zbrojnego podziemia, profesor Państwowego Instytutu Geologicznego, autor i redaktor map geologicznych Polski (ur. w 1905 r.).
- 15 lat temu, w 1993 r.**
- zmarł Leonard Baranowski, geograf kartograf, pracownik naukowo-techniczny w Katedrze Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego, współpracownik miesięcznika „Poznaj Świat” i wielu wydawnictw, współautor i wykonawca czystorysów kilku tysięcy map (ur. w 1922 r.).
  - zmarła Helena Halicka, geograf kartograf, przed wojną asystentka w Instytucie Geograficznym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, po wojnie redaktor w „Książnicy-Atlas” i kierowniczka Pracowni Redakcyjno-Technicznej w Oddziale PPWK we Wrocławiu (ur. w 1909 r.)
  - zmarł Zbigniew Rzepa, historyk kartografii, adiunkt we wrocławskiej Pracowni Historii Geografii i Kartografii Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN, wieloletni sekretarz Zespołu Historii Kartografii przy tym Instytucie (ur. w 1923 r.).
- 10 lat temu, w 1998 r.**
- zmarł Wiesław Królikowski, geograf kartograf, wieloletni kierownik Redakcji Map Ogólnych oraz Wydziału Dokumentacji Kartograficznej w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawnictw Kartograficznych w Warszawie (ur. w 1925 r.).

II. Instytucje i organizacje kartograficzne

- 90 lat temu, w 1918 r.**
- w Komisji Wojskowej przy Radzie Ministrów powołano Sekcję Geograficzną, a w Sztabie Generalnym WP Wydział Geograficzny, z których połączenia w następnym roku utworzono Instytut Wojskowo-Geograficzny (od 1921 r. Wojskowy Instytut Geograficzny).
  - w nowo utworzonym Polskim Towarzystwie Geograficznym powołano Komisję Kartograficzną pod kierownictwem prof. Jana M. Krassowskiego, która jednak z powodu braku środków na prowadzenie zaplanowanych prac, w następnym roku została rozwiązana.

- 55 lat temu, w 1953 r.**
- w Instytucie Geografii PAN został utworzony Zakład Kartografii pod kierunkiem doc. Michała Janiszewskiego, przeorganizowany w 1959 r. w Pracownię Kartografii (obecnie Pracownia Kartografii i Systemów Informacji Geograficznej IGIPZ PAN).
- 40 lat temu, w 1968 r.**
- Katedra Kartografii UMCS i Komisja Kartograficzna PTG zorganizowały w Lublinie Ogólnopolską Konferencję Kartograficzną nt. „Problemy kartografii tematycznej”, która stała się inspiracją zwoływania takich na ogół corocznych spotkań polskich kartografów.
  - w ramach obchodów pięćdziesięciolecia Polskiego Towarzystwa Geograficznego, w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie czynna była wielka wystawa pt. „Sześćdziesiąt lat kartografii niepodległej Polski”, przygotowana pod kierunkiem prof. Stanisława Pietkiewicza.
- 35 lat temu, w 1973 r.**
- w Instytucie Geografii Uniwersytetu Gdańskiego został utworzony Zakład Kartografii, przemianowany w 1982 r. na Zakład Kartografii i Teledetekcji.
- 30 lat temu, w 1978 r.**
- w Głównym Urzędzie Geodezji i Kartografii utworzono Biuro Kartografii, a na jego pierwszego dyrektora prezes GUGiK powołał Andrzeja Szymczaka.
  - w Wydawnictwach Szkolnych i Pedagogicznych utworzono (a raczej reaktywowano po 27-letniej przerwie) samodzielną Redakcję Kartograficzną z Jerzym Midziem jako kierownikiem.
  - Andrzej Ciołkosz, docent w Instytucie Geodezji i Kartografii, został mianowany wiceprezydentem Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej, zastępując na tym stanowisku zmarłego w listopadzie 1977 r. prof. Lecha Ratajskiego.
- 20 lat temu, w 1988 r.**
- powstało we Wrocławiu Przedsiębiorstwo (obecnie Wydawnictwo Kartograficzne) EKO-GRAF, działająca do dziś jedna z czołowych oficyn wydawniczych specjalizujących się w publikacjach kartograficznych, aktywny członek wspierający Stowarzyszenia Kartografów Polskich.

III. Publikacje kartograficzne

- 100 lat temu, w 1908 r.**
- ukazał się *Atlas Geograficzny* Eugeniusza Romera, stanowiący załącznik do drugiego wydania jego podręcznika *Geografia dla klasy pierwszej szkół średnich*, z nowatorskim obrazem hipsometrii i barymetrii świata, wydawany z licznymi zmianami (od 1927 r. pod zmienionym tytułem *Mały atlas geograficzny*) do 1964 r.
- 80 lat temu, w 1928 r.**
- ukazało się dziesiąte, gruntownie przerobione wydanie *Małego atlasu geograficznego* Eugeniusza Romera, wg autora „nowa synteza hipsometrii kontynentów”.
  - ukazało się pełne jednotomowe wydanie *Atlasu powszechnego* Eugeniusza Romera
- 70 lat temu, w 1938 r.**
- Wojskowy Instytut Geograficzny wydał mapę fotogrametryczną polskich Tatr w skali 1:20 000 w wersji turystycznej i narciarskiej.
  - ukazał się dwuarkuszowy zestaw 14 map Eugeniusza Romera pod wspólnym tytułem *Klimat Polski*, będący nowatorskim ujęciem warunków klimatycznych naszego kraju, opartym na nowych materiałach.
- 65 lat temu, w 1943 r.**
- ukazało się w Genewie „emigracyjne” wydanie *Fizycznej mapy Polski* 1:1 000 000 Michała Janiszewskiego jako pomoc dla polskich wojskowych internowanych w Szwajcarii.
- 60 lat temu, w 1948 r.**
- ukazało się pierwsze powojenne wydanie *Atlasu Polski współczesnej* Eugeniusza Romera i Józefa Wąsowicza.
- 50 lat temu, w 1958 r.**
- Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych opublikowało swój pierwszy *Atlas samochodowy Polski* w skali 1:500 000, zredagowany pod kierunkiem Wiesława Królikowskiego.

- 40 lat temu, w 1968 r.**
- zakończono publikowanie wielkiego *Atlasu świata* Służby Topograficznej WP, wydawanego przez nią wspólnie z PWN od 1963 r.
  - ukazał się *Atlas historyczny Polski*, opracowany w Wydziale Produkcyjnym Wrocław PPWK pod redakcją Władysława Czaplńskiego i Tadeusza Ładogórskiego.
  - ukazał się tematyczny *Atlas ośrodków obsługi wsi* Michała Chilczuka, wydany przez PPWK.
- 35 lat temu, w 1973 r.**
- ukazał się *Powszechny atlas świata*, zredagowany w PPWK pod kierunkiem Henryka Górskiego i Zofii Cukierskiej.
  - ukazał się *Atlas klimatyczny Polski*, opracowany w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej i wydany przez PPWK.
  - ukazał się podręcznik Lecha Ratajskiego *Metodyka kartografii społeczno-gospodarczej*, wydany przez PPWK.
  - ukazał się podręcznik Jana Różyckiego *Kartografia matematyczna*, wydany przez PWN.
- 30 lat temu, w 1978 r.**
- zakończono wydawanie *Narodowego atlasu Polski*, opracowanego w Instytucie Geografii (od 1974 r. i Przestrzennego Zagospodarowania) PAN.
  - Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN opublikował źródłową pracę Wojciecha Kreta *Katalog dawnych map Rzeczypospolitej Polskiej w kolekcji Emeryka Hutten-Czapskiego i innych zbiorach. T. 1. Mapy XV–XVI wieku*.
- 25 lat temu, w 1983 r.**
- ukazał się piąty, najobszerniejszy, bogato ilustrowany tom „Centralnego Katalogu Zbiorów Kartograficznych w Polsce”, zatytułowany *Wieloarkuszowe mapy topograficzne ziem polskich 1576–1870*, opracowany przez Teresę Paćko, Wojciecha Trzebińskiego, Franciszka Uhorczaka i Stefanę Gurbę.
- 20 lat temu, w 1988 r.**
- ukazał *Atlas Miasta Krakowa*, opracowany w Instytucie Geografii UJ i Urzędzie Miasta Krakowa pod redakcją Kazimierza Trafasa i wydany przez PPWK, największy polski kompleksowy atlas miasta.
- 10 lat temu, w 1998 r.**
- ukazała się dwutomowa praca Bolesława Olszewicza *Kartografia polska XIX wieku (przegląd chronologiczno-bibliograficzny)*, przygotowana do wydania na podstawie zachowanych materiałów po zmarłym w 1972 r. autorze przez Wiesławę Wernerową w Instytucie Historii Nauki PAN.
  - Wydawnictwo Naukowe PWN opublikowało podręcznik holenderskich autorów M.-J. Kraaka i F. Ormelinga *Kartografia, wizualizacja danych przestrzennych*, przetłumaczony z j. angielskiego przez Wiesławę Żyszkowską.

W zestawieniu tym zdecydowanie wyróżniają się lata 1908 i 1968, zwłaszcza rok 1908; okazuje się bowiem, że obchodzimy obecnie nie tylko stulecie najsłynniejszego polskiego atlasu szkolnego, ale także setne urodziny aż czterech zasłużonych dla naszej dyscypliny osób. Z kolei rok 1968, tak niesławnie zapisany w najnowszej historii Polski, to z jednej strony zakończenie wieloletnich prac nad naszym największym atlasem powszechnym, a z drugiej początek trwającego po dzień dzisiejszy ożywienia w polskiej powojennej kartografii, zapoczątkowanego pamiętną konferencją kartograficzną w Lublinie.

Jerzy Ostrowski (Warszawa)